

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker de av regeringen i budgetpropositionen (prop. 2011/12: 1) föreslagna anslagen för budgetåret 2012 inom utgiftsområde 24 Näringsliv, totalt ca 6 miljarder kronor. Motioner med förslag om andra anslagsbe-
lopp än vad regeringen föreslagit avstyrks av utskottet. Företrädarna i utskottet för Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet har avstått från att delta i beslutet om anslag. De erinrar i särskilda yttranden om de budgetförslag som lagts fram av respektive parti.

Utskottet föreslår att riksdagen, med bifall till en motion, ska göra ett förnyat tillkännagivande om Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ). Riksdagen uppmanade regeringen genom ett tillkännagivande i december 2009 att se till att en långsiktig lösning när det gäller huvudmannaskap och basfinansiering för SIQ kommer till stånd. Frågan är inte slutbehandlad, anser utskottet enhälligt och uppmanar regeringen att återkomma till riksdagen med de förslag om institutets verksamhet som krävs, efter det att en av regeringen planerad utvärdering av SIQ är genomförd.

Riksdagen bör enligt utskottet avslå samtliga motionsyrkanden om näringspolitikens inriktning. Utskottet redogör för sin syn på denna inriktning och erinrar om det mål för näringspolitiken som riksdagen har beslutat om. Målet är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag, för att därigenom bryta utanförskapet. I fyra reservationer (S; MP; SD; V) presenteras dessa partiers respektive uppfattning i frågan.

Utskottet tillstyrker slutligen att riksdagen bemyndigar regeringen att avveckla bolaget Preaktio AB genom likvidation. Bolaget är ett vilande statligt helägt aktiebolag som förvaltats resterande del av köpeskillingen från försäljningen av V&S Vin & Sprit AB i juli 2008.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	7
Utskottets överväganden	8
Inledning	8
Näringspolitikens inriktning	8
Propositionen	9
Motionerna	11
Vissa kompletterande uppgifter	15
Utskottets ställningstagande	15
Preaktio AB	18
Propositionen	18
Utskottets ställningstagande	19
Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv	19
Inledning	19
Propositionen	19
Motioner om anslagen m.m.	26
Socialdemokraterna	26
Miljöpartiet	27
Sverigedemokraterna	28
Vänsterpartiet	29
Motion om Institutet för Kvalitetsutveckling	32
Vissa kompletterande uppgifter	32
Utskottets ställningstagande	33
Inledning	33
Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv	33
Institutet för Kvalitetsutveckling	35
Reservationer	37
1. Näringspolitikens inriktning, punkt 1 (S)	37
2. Näringspolitikens inriktning, punkt 1 (SD)	39
3. Näringspolitikens inriktning, punkt 1 (V)	41
4. Näringspolitikens inriktning, punkt 1 – motiveringen (MP)	43
Särskilda yttranden	45
1. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv, punkt 3 (S)	45
2. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv, punkt 3 (MP)	48
3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv, punkt 3 (SD)	51
4. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv, punkt 3 (V)	53
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	58
Propositionen	58
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	59
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens förslag	62
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag	64

Tabell

Tabell Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsnivåer för utgiftsområde 24 Näringsliv	8
--	---

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Näringspolitikens inriktning

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:T445 av Jörgen Hellman m.fl. (S) yrkande 4,

2011/12:N214 av Kurt Kvarnström m.fl. (S),

2011/12:N224 av Thomas Strand (S),

2011/12:N238 av Hans Backman (FP) yrkandena 1–3,

2011/12:N243 av Gustav Nilsson och Betty Malmberg (båda M),

2011/12:N291 av Johan Löfstrand m.fl. (S),

2011/12:N322 av Raimo Pärssinen m.fl. (S),

2011/12:N344 av Lars Johansson m.fl. (S) yrkandena 1, 2 och 8 samt

2011/12:N414 av Kent Persson m.fl. (V) yrkandena 1, 2 och 13.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (V)

Reservation 4 (MP) – motiveringen

2. Preaktio AB

Riksdagen bemyndigar regeringen att avveckla Preaktio AB genom likvidation. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 24 punkt 1.

3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv

a) Bemyndigande för anslaget 1:2

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 500 000 000 kr under 2013–2017. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 24 punkt 2.

b) Bemyndigande för anslaget 1.5

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:5 Näringslivsutveckling m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 650 000 000 kr under 2013–2015. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 24 punkt 3.

c) Bemyndigande för anslaget 1:9

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför

behov av framtida anslag på högst 9 000 000 kr under 2013–2015. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 24 punkt 4.

d) Bemyndigande om kapitaltillskott till Ersättningsmark i Sverige AB

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 besluta om kapitaltillskott på högst 1 000 000 000 kr till Ersättningsmark i Sverige AB. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 24 punkt 5.

e) Bemyndigande för anslaget 2:3

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 2:3 Exportfrämjande verksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kr under 2013 och 2014. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 24 punkt 6.

f) Bemyndigande avseende exportkreditgarantier

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp av 500 000 000 000 kr för exportkreditgarantier. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 24 punkt 7.

g) Bemyndigande avseende investeringsgarantier

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp av 10 000 000 000 kr för investeringsgarantier. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 24 punkt 8.

h) Bemyndigande avseende upplåningsrätt för Exportkreditnämnden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 besluta att Exportkreditnämnden får obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalning. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 24 punkt 9.

i) Bemyndigande avseende lån till AB Svensk Exportkredit

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 besluta om lån till AB Svensk Exportkredit intill ett belopp av 100 000 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 24 punkt 10.

j) Bemyndigande avseende kreditgaranti till AB Svensk Exportkredit

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 besluta om en kreditgaranti till AB Svensk Exportkredit intill ett belopp av 250 000 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 24 punkt 11.

k) Anslagen inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Riksdagen anvisar för budgetåret 2012 anslagen inom utgiftsområde 24 Näringsliv enligt utskottets förslag i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 24 punkt 12.

l) Motioner om anslagen m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 5,

2011/12:N245 av Kent Persson m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,

2011/12:N344 av Lars Johansson m.fl. (S) yrkandena 9–11,

2011/12:N348 av Lars Johansson m.fl. (S),

2011/12:N365 av Lars Ohly m.fl. (V),

2011/12:N414 av Kent Persson m.fl. (V) yrkandena 4, 5 och 7–12,

2011/12:N418 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkande 3 och

2011/12:N420 av Lars Isovaara m.fl. (SD).

4. Institutet för Kvalitetsutveckling

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om Institutet för Kvalitetsutveckling. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:N213 av Eva Flyborg (FP).

Stockholm den 6 december 2011

På näringsutskottets vägnar

Mats Odell

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Mats Odell (KD), Jessica Polfjärd (M), Lars Johansson (S)¹, Hans Rothenberg (M), Carina Adolfsson Elgestam (S)², Olof Lavesson (M), Krister Örnfjäder (S)³, Ann-Kristine Johansson (S)⁴, Börje Vestlund (S)⁵, Helena Lindahl (C), Karin Åström (S)⁶, Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Lars Isovaara (SD)⁷, Kent Persson (V)⁸, Boriana Åberg (M), Lise Nordin (MP)⁹ och Nina Larsson (FP).

¹⁻⁹ Avstår från ställningstagande under punkt 3.

Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlas

- proposition 2011/12:1 (budgetpropositionen) vad gäller utgiftsområde 24 Näringsliv
- 34 motionsyrkanden från allmänna motionstiden.

En skrivelse från organisationen Nyföretagarcentrum Sverige har inkommit.

Utskottets överväganden

Inledning

Riksdagen fattade den 23 november 2011 beslut om ramarna för de olika utgiftsområdena för 2012 och en preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2013–2015 och ställde sig då bakom de ramar för utgiftsområde 24 Näringsliv som angetts i budgetpropositionen (prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:FiU1). I reservationer (S, MP, SD, V) förordades avvikelser från dessa ramar. Av följande tabell framgår regeringens och oppositionspartiernas förslag. Ramen för utgiftsområde 24 för 2012 är ca 6 miljarder kronor.

Tabell Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsnivåer för utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

År	Regeringens förslag	Avvikelser gentemot regeringen			
		S	MP	SD	V
2012 (föresl. utgiftsram)	6 012	+500	+500	+62	+ 2 555
2013 (utgiftsberäkning)	4 948				
2014 (utgiftsberäkning)	5 003				
2015 (utgiftsberäkning)	4 525				

Efter inledande avsnitt om näringspolitikens inriktning och om Preaktio AB behandlas i det följande regeringens förslag till anslag inom utgiftsområde 24 och motsvarande förslag i de aktuella motionerna. De förslag som lagts fram i motionerna har dock som utgångspunkt en annan ram för utgiftsområdet än vad regeringen har föreslagit och vad riksdagen har ställt sig bakom. Beslut om anslag inom ett utgiftsområde ska, enligt budgetprocessens regler, fattas genom *ett* beslut. De olika anslagen ska alltså fastställas i ett och samma beslut.

Näringspolitikens inriktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om näringspolitikens inriktning. Utskottet redogör för sin syn på denna inriktning och erinrar om det mål för näringspolitiken som riksdagen har beslutat om. Målet är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag, för att därigenom bryta utanförskapet.

Jämför reservationerna 1 (S), 2 (SD), 3 (V) och 4 (MP).

Propositionen

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag, för att därigenom bryta utanförskapet. De näringspolitiska insatserna ska även bidra till att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning.

Utgiftsområde 24 Näringsliv omfattar dels näringspolitik, dels utrikeshandel och handels- och investeringsfrämjande. Inom näringspolitiken rymms insatser för att skapa goda ramvillkor för företag, företagsutveckling, främjande av entreprenörskap, arbete för att stärka innovationskraften, arbete för att förenkla för företagen, konkurrensfrämjande arbete, turistfrämjande samt immaterial- och associationsrättsliga frågor. Vidare ingår undersökning av och information om landets geologi och mineralhantering samt tillstånd och tillsyn enligt minerallagen (1991:145) samt miljösäkring. Därutöver ingår bidrag till forskning och utveckling inom bl.a. metrologi, stöd till den svenska standardiseringsorganisationen samt ansvar för säkerhetsfrågor inom elområdet. Myndigheter som verkar inom näringspolitiken är Verket för innovationssystem (Vinnova), Tillväxtverket, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), Sveriges geologiska undersökning (SGU), Patentbesvärsrätten (PBR), Patent- och registreringsverket (PRV), Patentombudsnamnden, Bolagsverket, Konkurrensverket, Elsäkerhetsverket och Revisorsnamnden. Rymdstyrelsen, som tidigare redovisats under näringspolitiken, flyttas fr.o.m. 2012 till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Statligt ägda bolag och stiftelser m.m. som är verksamma inom näringspolitiken är Almi Företagspartner AB (Almi), Visit Sweden AB, AB Göta kanalbolag, RISE – Research Institutes of Sweden Holding AB, Innovationsbron AB samt Sveriges Standardiseringsråd (SSR), Stiftelsen Industrifonden och Stiftelsen Svensk Industridesign (Svid).

Under rubriken Politikens inriktning säger regeringen att ett livskraftigt och dynamiskt näringsliv är en central förutsättning för ökad sysselsättning och att grunden för arbete, hållbar tillväxt och välfärd läggs genom fri företagsamhet. Genom att entreprenörskapet stärks och näringslivet breddas blir det fler som kan och vill driva företag, inte minst bland kvinnor, unga och personer med utländsk bakgrund. Goda ramvillkor för företag och företagande är därför av central betydelse för Sveriges utveckling. Det är angeläget att fortsätta arbetet med att förenkla vardagen för entreprenörer och företag och att förbättra trygghetssystemen för företagare. Det är också betydelsefullt att det svenska skattesystemet utformas så att Sverige är ett attraktivt land att driva företag, investera och arbeta i. Genom öppna marknader med väl fungerande konkurrens, tydliga regler och villkor för det offentliga åtagandet i förhållande till den privata sektorn och en effektiv och rättssäker ordning för statsstöd skapas goda förutsättningar för ett livskraftigt, innovativt och dynamiskt näringsliv som kan anpassa sig till nya förutsättningar.

För att Sverige ska behålla och stärka sin position som innovationsland i den globala konkurrensen krävs ständig förnyelse, då innovationsklimatet i andra länder ständigt utvecklas. Långsiktiga och kraftfulla satsningar från privata och offentliga aktörer på innovationsaktiviteter, som forskning och utveckling, är avgörande för att skapa framgångsrika företag och bättre livskvalitet för alla invånare. I arbetet med den nationella innovationsstrategin kommer frågan om en ökad samordning av innovationspolitiken med andra politikområden att behandlas. Ett innovations- och näringslivsklimat som stärker Sveriges konkurrens och attraktionskraft förutsätter insatser inom många olika politikområden. Skatter, transporter, it, forskning, utbildning, handels- och investeringsfrämjande, arbetsmarknad, sociala trygghetssystem för företagare, energi, miljö, landsbygdsutveckling, kultur och regional tillväxt är exempel på områden med stor betydelse i ett näringspolitiskt perspektiv.

Det är viktigt att stödja utvecklingen av företagandet i Sverige och att prioritera åtgärder för att stimulera fler företag i hela landet att växa. Företagens innovationsförmåga är grundläggande för tillväxt och konkurrenskraft. Ett gynnsamt innovations- och företagsklimat är centralt för att företagen ska kunna hantera utmaningar i omvärlden och för att skapa fler jobb. Grundläggande förutsättningar för de statliga insatserna för att främja företagsutveckling är att de ska möta näringslivets behov och vara marknadskompletterande samt att de inte ska snedvrída konkurrensen. Företagsfrämjande insatser och statligt finansierade aktörer ska inte tränga undan privata tjänster och utförare. Med detta som utgångspunkt behövs det såväl generella insatser som riktade åtgärder för att skapa förutsättningar för fler och växande företag. Det ska vara enkelt och mer lönsamt att starta och driva företag. För att fler ska bli företagare krävs det att fler individer ser företagande som lika självklart och möjligt som en anställning.

Regeringens politik för området Fler och växande företag redovisas under rubrikerna Förenklingar i företagets vardag, Förbättrade trygghetssystem, Anpassad statlig kapitalförsörjning, Utvecklad information och rådgivning och Riktade åtgärder för ökad tillväxt. Politiken för området Ett dynamiskt och innovativt näringsliv redovisas under rubrikerna Forskning och innovation samt Miljödriven näringslivsutveckling. Slutligen redovisas regeringens politik för områdena Ramvillkor för företag, Konkurrens och Statsstöd.

Utrikeshandel och handels- och investeringsfrämjande består av följande verksamhetsområden: handels- och investeringsfrämjande, EU:s inre marknad och internationell handelspolitik. Inom utrikeshandel och handels- och investeringsfrämjande finns följande myndigheter och andra statliga verksamheter: Kommerskollegium, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac), Exportkreditnämnden (EKN), Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden), Sveriges exportråd (Exportrådet) samt Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK). Förvaltningen av SEK över-

fördes till Finansdepartementet den 1 juni 2011. Vidare anslås medel för svenskt deltagande i internationella handelsorganisationer och bidrag till Sveriges Standardiseringsförbund (SSF).

Handels- och investeringsfrämjandet ska stärka svenska företags förmåga att ta till vara de möjligheter som globaliseringen medför. Detta sker genom att svenska små och medelstora företags export och internationalisering samt svenska företags affärer på viktiga marknader främjas. Det sker också genom att attrahera utländska direktinvesteringar. I den ekonomiska krisens spår riskerar trösklarna för svenska företags handel med omvärlden att öka. När villkoren för den globala handeln försämras eller snedvrids är det särskilt angeläget att insatserna för en stärkt frihandel kompletteras med ett effektivt handels- och investeringsfrämjande. Regeringen fäster stor vikt vid ett internationellt affärsfrämjande som skapar förutsättningar för marknads- och företagsutveckling och ämnar fortsätta att effektivisera och vidareutveckla denna verksamhet. Den potential som finns bland småföretag att ta steget ut på exportmarknaden ska tas till vara genom att deras förmåga till internationalisering främjas. Exportfrämjandet ska göra det enklare för svenska företag att växa internationellt. För att de offentliga insatser som görs på området ska nå så många företag som möjligt och ha förutsättningar att uppnå största möjliga effekt, krävs en ökad samverkan, inklusive mellan statliga, regionala och lokala främjandeaktörer. I syfte att stärka företagets förmåga att växa och verka på den globala marknaden avser regeringen inom ramen för statens åtaganden att fortsätta arbetet med att främja internationalisering med fokus på små och medelstora företag, t.ex. genom de regionala exportrådgivarna.

EU:s inre marknad är grundstenen i det europeiska samarbetet. En väl fungerande inre marknad är avgörande för unionens tillväxt och därmed för ökad sysselsättning och välfärd. Den inre marknaden intar en central plats i den övergripande EU-politiken för hållbar tillväxt, konkurrenskraft och sysselsättning. För att den inre marknaden ska kunna fungera som en hemmamarknad för svenska företag krävs att 500 miljoner konsumenter och ca 20 miljoner företag har enkel och problemfri tillgång till den. Det är därför av stor vikt att arbetet med att förvalta och utveckla de system och regelverk som utgör ramen för den inre marknaden uträttas väl. Då finns förutsättningar för en ökad export, konkurrenskraft och tillväxt. Handelspolitiken kan utgöra ett viktigt instrument för att tillvarata globaliseringens möjligheter och hantera dess möjliga avigsidor. Tydliga, icke-diskriminerande, globala regler för internationell handel är avgörande för hållbar tillväxt och utveckling.

Motionerna

I kommittémotion 2011/12:N344 (S) begärs tre tillkännagivanden – om inriktningen på svensk näringspolitik, om behovet av företagsfrämjande, entreprenörskap och näringslivsutveckling samt om vikten av att främja

samspelet mellan industrin och tjänstesektorn. Motionärerna anser att näringspolitiken ska byggas på insikten om en värdeburen tillväxt och den kunskapsbaserade ekonomin, i syfte att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa jobb. Sverige måste konkurrera med hög kompetens och goda arbetsvillkor – och inte med låga löner – om landet ska stå starkt i en globaliserad ekonomi. Tillväxten ska inte ske på bekostnad av framtida generationers möjligheter att leva ett gott liv, och Sverige måste sträva efter såväl hållbar ekonomisk utveckling som ökad jämlikhet, anför motionärerna. De vill ha ett samhälle där välfärd och möjligheter kommer alla till del och vill arbeta för en modern näringspolitik, där kunskap och kreativa idéer står i fokus för människors företagande. Motionärerna förespråkar en kunskapsbaserad ekonomi, där Sverige ska konkurrera med höga förädlingsvärden, högt kunskapsinnehåll, forskning och innovationskraft – inte med låga löner och billiga produkter. Sverige behöver fler företag som kan skapa välfärd, tillväxt och näringslivsutveckling. Villkoren för entreprenörskap måste förbättras om framtida arbetstillfällen ska komma till stånd i de små och medelstora företagen. Det måste bli lättare att starta, driva och växa som företag, anser motionärerna. De framhåller att Sveriges framskjutna plats i världsekonomin vilar på gemensamma investeringar i forskning och utveckling men att konkurrenskraften inte kan tas för given utan ständigt måste tryggas. Därför behövs, enligt motionärerna, en ny politik för uthållig ekonomisk tillväxt och för att utveckla den svenska konkurrenskraften. Genom en nära samverkan mellan staten, näringslivet, de fackliga organisationerna och forskningen kan det ske en utveckling av den kunskapsbaserade delen av ekonomin, där Sverige har konkurrensfördelar. En framåtsyftande näringspolitik ska främja samspelet mellan den konkurrenskraftiga industrin och tjänstesektorn i hela landet. För att Sverige ska stå starkt i framtiden måste det finnas strategier för att den svenska industrin ska konkurrera med hög kompetens och goda arbetsvillkor, anför motionärerna.

I motion 2011/12:T445 (S), med rubriken Tillväxt i Dalsland, föreslås åtgärder för att underlätta företagande. Intresset för entreprenörskap behöver stimuleras och förutsättningarna för småföretagare förbättras ekonomiskt och administrativt, anför motionärerna. Det handlar om tillgång till riskvilligt kapital, trygghetssystem för småföretagare, fortsatt förenkling av regelsystemen för småföretagen, företagens tillgång på ett enkelt sätt till statlig service i form av skattemyndighet, försäkringskassa, arbetsförmedling m.fl. och företagens tillgång till kommersiell service.

Riksdagen bör göra ett tillkännagivande om behovet av att kartlägga basindustrins villkor ur ett internationellt perspektiv, anförs det i motion 2011/12:N214 (S). Basindustrin, dvs. skogs-, pappers-, kemi-, gruv-, järn- och stålindustrierna, är av största vikt för tillväxten och välståndet, och basindustrins framtida villkor är avgörande för hur Sverige kan konkurrera

internationellt, säger motionärerna. De anser att basindustrin är i behov av en långsiktig energipolitik, av insatser för forskning och utveckling, av tillgång till en god infrastruktur och av kvalificerad arbetskraft.

I motion 2011/12:N224 (S) föreslås ett tillkännagivande om vikten av att satsa på fler jobb i små och medelstora företag. För att klara den internationella konkurrensen måste svenska företag utvecklas och nya företag växa fram, anför motionären. Han anser att det behövs mer forskning, fler innovationer, mer riskkapital, bättre villkor för små och medelstora företag, innovationsprogram, forskningsavdrag, regelförenkling, en förbättring av företagets möjligheter att själva välja karenstid i sjukförsäkringen, stärkt tillgång till riskkapital genom inrättande av en riskkapitalfond, investeringar i kommunikationer och en sänkning av socialavgifterna för småföretag.

Ett tillkännagivande om åtgärder för att förbättra villkoren för småföretagare begärs i motion 2011/12:N291 (S). Ett stort problem är tillgång till riskvilligt kapital, säger motionärerna. De påpekar att löntagarägda företag och kooperativ inte är särskilt vanliga i Sverige men att de bör uppmärksammas och stimuleras. I andra länder är s.k. non-profit-bolag viktiga samhällsaktörer, och det bör övervägas vilka åtgärder som behövs för att en sådan bolagsform ska etableras i Sverige, anser motionärerna. Andra viktiga frågor för små och medelstora företag är skatter, trygghetssystem och en trygghetsgaranti som ska underlätta en övergång från anställning till företagande.

I motion 2011/12:N322 (S) begärs ett tillkännagivande om åtgärder för tillväxt och hållbar utveckling för industrin i Sverige. Åtgärder i följande avseenden förordas i motionen: Det krävs ett bättre samarbete mellan forskningsinsatser som finansieras av staten och de som finansieras av näringslivet, i linje med de tidigare branschforskningsprogrammen; Grundläggande forskning inom akademien bör omsättas i företagen och omvänt bör många forskningsfrågor ta avstamp i konkreta behov inom företag och samhället; Det behövs statliga insatser som stimulerar fler små och medelstora företag att satsa på forskning och att utveckla innovativa lösningar; Staten bör satsa på att utveckla industriella samarbeten mellan små och stora företag som tillsammans med industriforskningsinstituterna och andra forskningsaktörer utvecklar demonstratorer inom prioriterade områden; Det bör byggas upp ett nät av regionala industriella utvecklingsresurser som stöd för de små företagens utvecklingsprojekt; Statens riskkapitalverksamheter bör samlas hos färre aktörer och främst inriktas på finansiering i tidiga faser; Det bör utformas en strategi för teknikutveckling genom offentlig upphandling; Det bör göras en nationell satsning på att stödja ökad produktivitet i företag och offentliga verksamheter genom ett utvecklat arbetsliv; Det behövs ett nationellt kunskaps- och utvecklingscentrum för produktiva arbetsorganisationer inom industri, vård och omsorg m.fl. sektorer.

Ett tillkännagivande om behovet av ökade satsningar för ett bättre företagsklimat för att skapa fler jobb och minska utanförskapet föreslås i motion 2011/12:N243 (M). Entreprenörskap och företag kan inte planeras fram, men finans- och utbildningspolitiska styrmedel kan göra det mer sannolikt att framgångsrika företag kan etableras, säger motionärerna. De anser att ett viktigt led i att skapa ett Sverige där egenföretagande snarare är regel än undantag är att se till att en entreprenöriell anda genomsyrar hela utbildningssystemet. Med minskad byråkrati och ökade satsningar på entreprenörskap ges företagarna ökade möjligheter att utvecklas, anför motionärerna.

I motion 2011/12:N238 (FP) föreslås tre tillkännagivanden – om en samlad inriktning för entreprenörskapspolitiken, om en bättre koordinering av de statliga insatserna för finansiering, rådgivning och ekonomiskt stöd till nystartade företag samt om systematiska utvärderingar av entreprenörskapspolitiken. Sverige saknar en nationell entreprenörskapspolitik, säger motionären. Han anser att den omläggning av politiken som krävs på en lång rad områden behöver ett samlat mål för att kunna realiseras. En sådan inriktning ska fokuseras på växande, innovativa företag med utgångspunkt i de krav och utmaningar som globaliseringen innebär. Det finns ett stort antal myndigheter och institutioner som utför verksamhet i syfte att stödja företagande och entreprenörskap. Många organisationer är aktiva när det gäller frågor rörande finansiering, och ett relativt stort antal är aktiva inom någon form av rådgivning, säger motionären. Han påpekar att programmen är många och spridda även i statens budget. Sverige bör sätta som mål att i internationella rankingar och mätningar vara ledande för innovativa företag, anser motionären.

Tre tillkännagivanden begärs i kommittémotion 2011/12:N414 (V), nämligen om behovet av en innovationspolitik, om innehållet i en innovationsstrategi och om statens långsiktiga ansvar. För att kunna behålla välfärden måste Sverige konkurrera med kunskap och innovationer – och inte med låga löner, anför motionärerna. Därför behövs en sammanhållen innovationspolitik. Motionärerna anser att regeringen hittills inte förmått att agera och inte heller ens förstått de utmaningar Sverige står inför. Basen för en ekonomiskt uthållig tillväxt är en jämn tillgång till material, energi och kunskap. När tillgången till råvaror blir knappare, blir innovationer och produkter med högre förädlingsvärden och lägre resursförbrukning viktigare, säger motionärerna. Mot denna bakgrund förordar de att ett innovationsprogram ska inrättas. Många länder har inrättat nationella innovationsstrategier, och motionärerna anser att Sverige också behöver en sådan strategi. FoU- och innovationssatsningarna bör riktas till områden där Sverige är starkt och som kan identifieras som globala tillväxtområden. Samverkan mellan enskilda företag eller genom kluster, universitet och högskolor, forskningsinstitut och myndigheter är av vikt för att få långsiktighet, menar motionärerna. De föreslår att en stor del av de aktuella resurserna ska riktas till de små och medelstora företagen, eftersom dessa har svårast

att ta till sig innovativ utveckling. I jämförelse med andra länder har Sverige en något lägre andel små företag, men det största problemet är dock bristen på växande småföretag, anser motionärerna. Ungefär 10 % av den totala FoU-verksamheten inom företagssektorn utförs av företag med färre än 50 anställda. Dessutom köps dessa företag ofta upp av utländska investerare, och arbetstillfällen skapas utanför Sverige, säger motionärerna. Under den kris som världen nu genomgår är det av flera anledningar brist på kapital för innovationer, och risktagande från privata investerare uteblir, anför motionärerna. De anser att staten då bör träda in och ta ett långsiktigt ansvar.

Vissa kompletterande uppgifter

Utskottet behandlade och avstyrkte hösten 2010 ett antal motionsyrkanden om näringspolitikens inriktning (bet. 2010/11:NU1). Utskottet redogjorde för sin syn i denna fråga och erinrade om det mål för näringspolitiken som riksdagen har beslutat om. Målet är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag, för att därigenom bryta utanförskapet. I en reservation (S, MP, V) presenterades dessa partiers gemensamma uppfattning i frågan och anfördes att målet för näringspolitiken borde ha följande lydelse: Att främja en hållbar tillväxt och en ökad sysselsättning genom insatser för ökad konkurrenskraft och fler och växande företag. Riksdagen följde utskottet.

Under den allmänna motionstiden 2011 väcktes ett 70-tal motioner om olika näringspolitiska frågor. De handlar om företagsfrämjande (finansiering, information och rådgivning, kvinnors företagande, företagare med utländsk bakgrund samt social ekonomi och socialt företagande), vissa forskningsfrågor och turism. Dessa motioner planeras att bli behandlade i motionsbetänkanden under våren 2012.

Utskottets ställningstagande

Målet för näringspolitiken är, som nämnts, att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag, för att därigenom bryta utanförskapet. De näringspolitiska insatserna ska även bidra till att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning.

Goda villkor för företagande är avgörande för ekonomisk tillväxt. För att uppnå en hög nivå på de privata investeringarna krävs att Sverige har ett bra företagsklimat. Politiken ska också bidra till hög produktivitetstillväxt genom att skapa goda förutsättningar för konkurrens, forskning, innovation och lärande.

Ett konkurrenskraftigt näringsliv förutsätter ett gott företagsklimat som skapas genom insatser inom många olika politikområden. Skatter, transporter, it, forskning, utbildning, handels- och investeringsfrämjande, arbetsmarknad, sociala trygghetssystem för företagare, energi, miljö, landsbygds-

utveckling, kultur och regional tillväxt är exempel på områden med stor betydelse i ett näringspolitiskt perspektiv. I en alltmer integrerad världsekonomi ökar möjligheterna men också konkurrensen för svenska företag.

Ett bra entreprenörs- och företagsklimat är, enligt utskottets mening, avgörande för att svensk ekonomi ska växa och vara livskraftig i en allt öppnare världsekonomi. En positiv och öppen attityd till företagande och företagsamhet är en förutsättning för ett ökat nyföretagande. Fler företag och jobb kräver ett dynamiskt näringsliv och fler innovationer. När ny kunskap och nya idéer omsätts i lönsamma verksamheter och nya produkter och tjänster skapas bättre förutsättningar för en långsiktigt hållbar tillväxt i hela landet. Att återupprätta arbetslinjen i Sverige är att bygga en stabil grund för trygghetssystemen. Full sysselsättning är det främsta medlet mot växande klyftor och orättvisor i samhället.

Regeringen bedriver en tillväxtpolitik som tar sin utgångspunkt i företagsperspektivet och syftar till att skapa bättre förutsättningar för nystart av företag och företagstillväxt. Många politikområden är av central betydelse för företagsklimatet och därmed för entreprenörskapet och näringslivsdynamiken. Ett konkurrenskraftigt näringsliv kräver att näringspolitiken utgår från flera perspektiv. Makroekonomisk stabilitet, goda ramvillkor för företagande och näringspolitiska insatser är nödvändiga för att främja tillväxt i nya och befintliga företag. Tillvaratagandet av möjligheterna till tillväxt i såväl nya som befintliga företag förutsätter att företagens kompetens- och kapitalbehov kan tillgodoses. Det ställer krav på en flexibel arbetsmarknad, en väl fungerande kapitalmarknad, en utformning av skattesystemet som främjar start och tillväxt av företag samt en anpassning av trygghetssystemen till företagarnas behov.

För att skapa förutsättningar för fler och växande företag behövs såväl generella som riktade insatser för företagande. För att fler ska bli företagare krävs att fler individer ser företagande som lika självklart och möjligt som en anställning. Nya företag etableras för närvarande främst inom tjänstesektorn, där också många av de växande företagen är verksamma. De nya företagen stärker konkurrensen och bidrar därmed även till utvecklingen av befintliga företag, vilket förbättrar förutsättningarna för tillväxt och ökad sysselsättning. I takt med att Sverige i allt högre grad blir en kunskapsbaserad ekonomi ökar betydelsen av tjänsteinnovationer.

Inom utgiftsområde 24 Näringsliv ryms olika insatser för att främja start av nya och tillväxt av befintliga företag. Det handlar om mer generella insatser, såsom insatser för att främja forskning och utveckling samt innovation, konkurrensfrämjande åtgärder och regelförenkling. Det rör sig också om mer riktade insatser, såsom åtgärder för att främja kvinnors företagande, företagande bland personer med utländsk bakgrund samt social ekonomi och socialt företagande.

I kommittémotionerna från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet efterfrågas riksdagsuttalanden i allmänna termer om näringspolitikens inriktning, företagsfrämjande och innovationsstrategi. Utskottet vill i detta

sammanhang lyfta fram vad som sägs i budgetpropositionen om att det krävs ständig förnyelse för att Sverige ska behålla och stärka sin position som innovationsland i den globala konkurrensen, eftersom innovationsklimatet i andra länder ständigt utvecklas. Långsiktiga och kraftfulla satsningar från privata och offentliga aktörer på innovationsaktiviteter, som forskning och utveckling, är avgörande för framgångsrika företag.

Behovet av att utveckla innovationsförmågan i det svenska näringslivet är en av utgångspunkterna för den kommande nationella innovationsstrategi som regeringen inledde arbetet med under 2011. Strategiarbetet ska bl.a. beakta de analyser och slutsatser som presenterades 2010 av OECD och EU och som lyfter fram behovet av en bredare syn på innovation. Inom EU och OECD framhåller man också betydelsen av vetenskaplig kunskap för innovation, samtidigt som man pekar på att andra källor till kunskap hos användare, entreprenörer och medarbetare behöver betonas mer än tidigare. Ändamålsenliga regelverk som främjar innovation framhålls som en grundläggande förutsättning. It och internets betydelse för innovation lyfts också fram av både OECD och EU, liksom vikten av att öka innovationsförmågan i små och medelstora företag och hos offentliga aktörer, t.ex. genom offentlig innovationsupphandling. Enligt Innovationsupphandlingsutredningens betänkande *Innovationsupphandling* (SOU 2010:56) kan innovationsvänlig upphandling och innovationsupphandling stärka den offentliga verksamhetens förnyelse, kvalitet och effektivitet. Utskottet delar regeringens bedömning att offentlig upphandling kan vara en drivkraft för innovation och därmed bl.a. bidra till förbättringar av offentliga tjänster. Satsningar på information om möjligheterna att upphandla innovationer behövs. I budgetpropositionen föreslår regeringen att Vinnova ska tillföras 24 miljoner kronor för 2012 och därefter 9 miljoner kronor årligen för att stödja uppbyggnaden och utbytet av kompetens, metod och erfarenhet för innovationsupphandling, som komplement till det ordinarie upphandlingsstödet (se vidare i det följande).

Utskottet vill vidare erinra om att regeringen 2010 utformade en strategi för ökad tjänsteinnovation, vilket var ett steg mot en politik för innovation som omfattar alla aspekter av innovation och alla delar av samhället. Genomförandet av tjänsteinnovationsstrategin har hittills fokuserat på att utveckla innovations- och näringspolitiska myndigheters verksamheter. Inom ramen för arbetet med strategin för ökad tjänsteinnovation har det konstaterats att statistiken har brister och att olika indikatorer behöver utvecklas. Regeringen avser därför att ge Statistiska centralbyrån (SCB) i uppdrag att i samverkan med Tillväxtanalys och Vinnova utveckla indikatorer för innovation.

Utskottet avstyrker med vad som nu anförts de här aktuella motionerna i berörda delar. Utskottet noterar att det i några av motionerna, som väckts av motionärer från Moderata samlingspartiet och Folkpartiet, finns yrkanden som i stort överensstämmer med den syn på näringspolitiken som utskottet har. Det rör sig om åtgärder för ett bättre företagsklimat, om hur

entreprenörskap ska främjas och om en bättre samordning av statliga insatser för finansiering och rådgivning till företag. Utskottet anser att det som motionärerna efterfrågar ligger i linje med den näringspolitik som regeringen bedriver och som utskottet stöder och att något uttalande från riksdagen därmed inte behövs.

Preaktio AB

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att genom likvidation avveckla bolaget Preaktio AB, som är ett vilande statligt helägt aktiebolag som förvaltat resterande del av köpeskillingen från försäljningen av V&S Vin & Sprit AB i juli 2008.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att avveckla Preaktio AB genom likvidation. Preaktio AB, tidigare V&S Latin America AB, är ett vilande statligt helägt aktiebolag som förvaltat resterande del av köpeskillingen från försäljningen av V&S Vin & Sprit AB (V&S) i juli 2008. Inför försäljningen av V&S sommaren 2008 överfördes den aktiepost som V&S ägde i distributionsbolaget Beam Global Spirits & Wine, Inc. (Beam) till V&S dotterbolag V&S Latin America AB. Eftersom aktieposten, enligt aktieägaravtal mellan V&S och Beams andra ägare Fortune Brands, Inc. (Fortune), inte fick ingå i försäljningen av V&S delades dotterbolaget därefter ut till staten. V&S Latin America firmaändrades därefter till Preaktio AB. Enligt aktieägaravtalet skulle V&S aktiepost i Beam återförsäljas till Fortune vid ägarbyte i V&S. Preaktios verksamhetsföremål är att äga och förvalta aktier. Bolaget förvaltar även bifirmorna Stattum, Statsföretag och Fortia, vilka är firmanamn på tidigare statligt ägda bolag som har likviderats.

I juli 2008 såldes aktieposten i Beam till Fortune för en köpeskillning om ca 455 miljoner US-dollar. Medlen placerades på ett räntebärande konto i Nordea Bank AB. Huvuddelen av köpeskillingen, 2 901 miljoner kronor, inbetalades till staten i januari 2009. Resterande medel, huvudsakligen ränteintäkter, om ca 9 miljoner kronor kunde delas ut först under 2010 och kunde då betalas in till statskassan. Mot bakgrund av att försäljningen av tillgångarna i V&S nu är genomförd och försäljningsintäkterna utdelade till staten samt då bifirmorna inte bedöms vara i behov av att skyddas behövs inte längre Preaktio AB. Bolaget bör därför avvecklas genom likvidation. Det bör enligt vad som anges i propositionen vara regeringens uppgift att bedöma vad som är en lämplig tidpunkt för avvecklingen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att erinra mot regeringens förslag om avveckling av bolaget Preaktio AB. Riksdagen bör sålunda ge regeringen bemyndigande att avveckla bolaget genom likvidation. Regeringen får avgöra vad som är en lämplig tidpunkt för avvecklingen.

Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen inom utgiftsområde 24 Näringsliv i enlighet med vad utskottet föreslår och som framgår av bilaga 3. Utskottets förslag till anslag överensstämmer med regeringens förslag. Riksdagen beslutar också enligt de förslag om bemyndiganden som läggs fram i propositionen och som behandlas i detta sammanhang.

Med bifall till en motion gör riksdagen ett förnyat tillkännagivande om Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ). I december 2009 uppmanade riksdagen regeringen att se till att en långsiktig lösning när det gäller huvudmannaskap och basfinansiering för SIQ kommer till stånd. Frågan är inte slutbehandlad, anser utskottet enhälligt. Riksdagen uppmanar regeringen att återkomma med de förslag om institutets verksamhet som krävs, efter det att en av regeringen planerad utvärdering av SIQ är genomförd.

Samtliga övriga här aktuella motioner avslås av riksdagen i berörda delar.

Jämför särskilda yttrandena 1 (S), 2 (MP), 3 (SD) och 4 (V).

Inledning

Utskottet redogör i det följande för regeringens förslag om anslag och bemyndiganden för de olika verksamheter och områden som ingår i utgiftsområde 24 Näringsliv och motsvarande förslag i motioner (se bilaga 2). Regeringens respektive oppositionspartiernas förslag redovisas övergripande.

Propositionen

Regeringen föreslår, som tidigare redovisats, anslag inom utgiftsområde 24 Näringsliv på totalt 6 miljarder kronor. Hur detta belopp fördelas på de olika anslagen inom utgiftsområdet framgår av bilaga 2. Av de 28 anslagen inom utgiftsområdet svarar 11 tillsammans för 92 % av utgiftsområdets totala anslagsbelopp. I fallande storleksordning gäller det följande anslag: Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling (2 018 miljoner kronor), Kapitalinsatser i statliga bolag (1 001 miljoner kronor), Näringslivsutveckling m.m. (649 miljoner kronor), Institutens strategiska

kompetensmedel m.m. (473 miljoner kronor), Tillväxtverket (367 miljoner kronor), Exportfrämjande verksamhet (246 miljoner kronor), SGU: Geologisk undersökningsverksamhet m.m. (217 miljoner kronor), Vinnova: Förvaltningskostnader (169 miljoner kronor), Turistfrämjande (140 miljoner kronor), Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m. (135 miljoner kronor) och Konkurrensverket (133 miljoner kronor). I det följande redovisas de anslag för vilka regeringen föreslår förändringar för 2012 jämfört med 2011 års anslagsnivåer och som inte avser enbart pris- och löneomräkning.

Anslaget Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader (1:1), som är beräknat till ca 169 miljoner kronor, finansierar förvaltningskostnader vid myndigheten. Vinnova har till uppgift att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 24 miljoner kronor 2012. Från och med 2013 ökas anslaget med 9 miljoner kronor. Ökningarna är ett led i regeringens arbete för att stödja uppbyggnad av kompetens, metod och erfarenhet för innovationsupphandling.

Från anslaget Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling (1:2), som är beräknat till ca 2 018 miljoner kronor, finansieras behovsmotiverad forsknings- och utvecklingsverksamhet samt utveckling av innovationssystemet. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 30 miljoner kronor fr.o.m. 2012, till följd av beslut i den forskningspolitiska propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50). År 2012 sker dessutom en återföring med 25 miljoner kronor från tidigare finansiering av verksamhet vid Rymdstyrelsen.

Anslaget Tillväxtverket, som är beräknat till ca 367 miljoner kronor, används för verkets förvaltningskostnader och för driftsbidrag till Almi Företagspartner AB (Almi). Regeringen föreslår att anslaget ökas med 6 miljoner kronor 2012 till följd av ökade utgifter för kontroller inom ramen för de territoriella strukturfondsprogrammen. På motsvarande sätt och för samma ändamål beräknas anslaget öka med motsvarande belopp 2013. Av anslaget ska enligt beräkningarna totalt 125 miljoner kronor användas för driftsbidrag till Almi under 2012.

Anslaget Näringslivsutveckling m.m. (1:5), som är beräknat till ca 649 miljoner kronor, används för näringslivsfrämjande åtgärder. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 4 miljoner kronor 2012 för ökade insatser för entreprenörsfrämjande verksamhet i högre utbildning. På motsvarande sätt och för samma ändamål beräknas anslaget öka med motsvarande belopp 2013 och 2014. Regeringen föreslår vidare att anslaget ökas med 20 miljoner kronor 2012 för genomförande av särskilda insatser för att stärka och utveckla nya eller befintliga turistdestinationer samt för rådgivning och affärsutveckling. För samma ändamål beräknas anslaget öka med motsvarande belopp 2013 och 2014. Under rubriken Politikens inriktning (prop. s. 62) säger regeringen att turistnäringen är en sysselsättnings-

intensiv näring med en hög andel kvinnor, unga och personer med utländsk bakgrund. Den har goda förutsättningar att utvecklas ytterligare, inte minst i glesbygdsområden. Tillväxteffekterna av en starkt turistnäring bedöms vara betydande. För att säkerställa att de positiva effekterna av den ökade utländska turismen når ut i hela landet föreslår regeringen därför att särskilda insatser ska genomföras för att stärka och utveckla nya eller befintliga destinationer. Insatserna ska även stödja de små och medelstora turistföretagens innovativa förmåga och förutsättningar att växa för att bidra till en hållbar turistutveckling i hela Sverige. För att öka kunskapen om ägarskiften föreslår regeringen att anslaget ökas med 2 miljoner kronor 2012. För samma ändamål beräknas anslaget öka med motsvarande belopp 2013 och 2014. Under rubriken Politikens inriktning (prop. s. 62) säger regeringen att en stor andel av de svenska små och medelstora företagen beräknas skifta ägare det kommande decenniet. Ytterligare kunskapsunderlag behövs, bl.a. genom förbättrad och förenklad statistik. Regeringen föreslår slutligen att anslaget ökas med 1 miljon kronor under 2012 för insatser kopplade till små enskilda aktörer som vill etablera sig på apoteksmarknaden. För 2013 beräknas anslaget öka med 2 miljoner kronor för samma ändamål. Från och med 2012 beräknas anslaget öka med 1 miljon kronor som följd av överföringen till anslaget Konkurrensforskning under budgetåret 2011. Vidare beräknas anslaget minska fr.o.m. 2012 till följd av att det tillfördes 20 miljoner kronor budgetåret 2011 för ett projekt om att utveckla elbilstekniken vid Innovatum teknikpark i Trollhättan. Sammantaget föreslår regeringen att anslaget för 2012 ökas med totalt 3 miljoner kronor.

Från anslaget Sveriges geologiska undersökning (SGU): Geologisk undersökningsverksamhet m.m. (1:8), som är beräknat till ca 217 miljoner kronor, finansieras myndighetsverksamhet inom SGU och Bergsstaten samt förvaltning av anläggningar som tidigare använts för statens civila beredskapslager för olja. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 30 miljoner kronor för en förstärkt satsning på kvalificerad mineralinformation m.m. Under rubriken Politikens inriktning (prop. s. 64) sägs det att SGU i en rapport till regeringen har lämnat förslag till hur arbetet med en svensk mineralstrategi bör läggas upp. Regeringen har för avsikt att ta fram en mineralstrategi med tydliga och uppföljbara mål. Strategin bör vara väl sammanhållen och starkt förankrad hos intressenterna. Som ett led i detta arbete avser regeringen att avsätta 30 miljoner kronor årligen under en fyraårsperiod för en satsning på kvalificerad mineralinformation m.m. Ytterligare 5 miljoner kronor överförs till anslaget från anslaget Sanering och återställning av förorenade områden inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Anslaget Konkurrensverket (1:15), som är beräknat till ca 133 miljoner kronor, används för verkets förvaltningskostnader. Den 1 januari 2009 trädde lagen (2008:962) om valfrihetssystem i kraft. För 2012 avser regeringen att ge Konkurrensverket i uppdrag att göra en uppföljning av konkur-

rensförhållandena i valfrihetssystemen i kommunerna. Regeringen föreslår att anslaget tillförs 4 miljoner kronor under 2012 för att finansiera ett sådant uppdrag. För 2011 tillfördes anslaget engångsvis 400 000 kr för att finansiera vissa tillkommande, initiala kostnader till följd av lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen. För 2012 återställs anslagsnivån.

Anslaget Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen (1:17), som är beräknat till ca 27 miljoner kronor, används för att täcka kostnader i samband med upprustning och drift av Göta kanal. Riksdagen beslutade våren 1992 (prop. 1991/92:134, bet. 1991/92:NU33) bl.a. att finansieringen av kanalens upprustning ska tillförsäkras genom statsmakternas försorg. Varje budgetår sedan anslaget inrättades budgetåret 1992/93 har riksdagen anvisat medel för upprustning och drift av kanalen. De statliga insatserna har bidragit till att kanalens värde som kulturhistoriskt byggnadsverk och attraktivt turistmål ökat. På grund av att trafiken ökat på kanalen finns behov av omfattande renoveringar av dess piler och kajer. Renoveringsarbeten för ca 92 miljoner kronor behöver utföras 2012–2018 för att garantera säkerheten och för att kanaltrafiken ska kunna upprätthållas. Regeringen bedömer att Göta kanalbolag klarar att bära merparten av investeringen men att kostnaderna för renoveringen bör delas mellan staten och bolaget. Regeringen anser mot denna bakgrund att anslaget till Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen bör ökas med 6,6 miljoner kronor för budgetåret 2012. För budgetåren 2013–2015 beräknas anslaget öka med drygt 5 miljoner kronor per år.

Anslaget Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m. (1:18), som är beräknat till ca 42 miljoner kronor, används för att täcka utgifter för omstrukturering, genomlysning och försäljning av företag med statligt ägande. Staten är en betydande bolagsägare i Sverige. I regeringens arbete med förvaltningen av bolag ingår att arbeta med olika typer av ägarfrågor och att såväl förbereda som genomföra de beslut som riksdagen har fattat avseende det statliga ägandet och ett antal specifika bolag. Extern rådgivning är ett komplement till Regeringskansliets löpande förvaltning; t.ex. anlitas extern expertis vid omstrukturering, genomlysning och försäljning av företag med statligt ägande. Rådgivningskostnaderna minskade från ca 53 miljoner kronor 2009 till ca 34 miljoner kronor 2010, vilket beror på att behovet av rådgivning i samband med aktieförsäljningar har minskat. Det råd för försäljning av aktier i bolag med statligt ägande som tillkallades 2007 (dir. 2007:130) var tidsbegränsat till 2010 års utgång. Regeringen bedömde i budgetpropositionen för 2011 att uppdraget skulle förlängas. Under budgetåret har dock frågan om en förlängning omprövats. Behovet av ett formellt rådgivande organ i samband med försäljningar är inte längre lika stort. Rådets uppdrag har därför inte förlängts, och de medel som finansierat dess verksamhet återförs därmed till det här aktuella anslaget. Detta innebär en ökning av anslaget med 1,9 miljoner kronor respektive år 2012–2014. Anslaget före-

slås minska med 3,3 miljoner kronor för 2012 och beräknas minska med 2,7 miljoner kronor för 2013 och 2014 samt med 2,65 miljoner kronor för 2015 för att finansiera en del av ökningen av anslaget Medel till AB Göta kanalbolag (1:17) för upprustning och drift av kanalen. Sammantaget föreslås alltså en minskning av anslaget med 1,4 miljoner kronor för 2012.

Anslaget Kapitalinsatser i statliga bolag (1:19), som är beräknat till 1 001 miljoner kronor, används av regeringen, efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall, för kapitalinsatser i statligt ägda bolag. Anslaget får även användas för att förvärva eller bilda aktiebolag för ny statlig verksamhet. Regeringen föreslår att den bemyndigas att under 2012 besluta om kapitaltillskott på högst 1 miljard kronor till Ersättningsmark i Sverige AB. Regeringen bedömer att statligt ägda bolag bör ha samma förutsättningar för sin verksamhet som bolag med andra ägare. Det betyder att de inte ska ha uttalade fördelar genom tillgång till speciella marknader eller bättre tillgång till kapital men heller inte nackdelar i form av sämre tillgång på kapital. Under perioden 2003–2008 fanns, kopplat till anslaget, ett bemyndigande för regeringen att använda ett särskilt konto i Riksgäldskontoret för kapitalinsatser i statliga bolag. Till följd av den nya regleringen i budgetlagen (2011:203) om att tillskott av kapital ska finansieras med anslag avslutades kontot i maj 2011. Befintliga medel, uppgående till 2,8 miljoner kronor, redovisades mot statsverket på inkomsttiteln Övriga inkomster av statens verksamhet. Riksdagen har bemyndigat regeringen att överföra fastigheter med en samlad areal om högst 100 000 hektar produktiv skogsmark från Sveaskog AB till staten som därefter ska användas som ersättningsmark (prop. 2009/10:169, bet. 2009/10:NU22). På bolagsstämman i april 2011 beslutades det därför om en utdelning från Sveaskog av dotterbolaget Ersättningsmark i Sverige AB som äger 100 000 hektar produktiv skogsmark. Mot bakgrund av den beskattning som aktualiseras när skogsmarken överläts kommer kapitaltillskott att behövas till det nybildade bolaget Ersättningsmark i Sverige AB. Om ingen skatt eller mindre skatt än beräknat utgår kommer det överskjutande kapitalet att återbetalas till staten i form av utdelning. Kapitaltillskottet påverkar inte statens finansiella sparande. Det ger dock en effekt på de takbegränsade utgifterna.

Från anslaget Finansiering av rättegångskostnader (1:21), som är beräknat till 18 miljoner kronor, finansieras kostnader med anledning av mål och ärenden som avser överklaganden av Konkurrensverkets beslut eller vari Konkurrensverket för talan. Det är mycket svårt att prognostisera utgifterna under anslaget eftersom utbetalningen är beroende av utgången i olika domstolsförhandlingar där Konkurrensverket för statens talan. Om Konkurrensverket enligt domstolens avgörande blir skyldigt att ersätta motparten för dennes rättegångskostnader, ska sådan ersättning enligt lag betalas ut skyndsamt. För 2012 föreslår regeringen att anslaget höjs med 8 miljoner kronor till en nivå på 18 miljoner kronor för att kunna hantera variationer i utgiftsutvecklingen.

Anslaget Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m. (1:22), som är beräknat till 135 miljoner kronor, finansierar tidig marknads-kompletterande såddfinansiering och affärsutveckling med syfte att öka affärsskapandet av forsknings- och kunskapsrelaterade affärsidéer med stor marknadspotential hos Innovationsbron AB. I enlighet med den forsknings-politiska propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50) föreslår regeringen att anslaget tillförs 25 miljoner kronor 2012.

Från anslaget Exportfrämjande (2:3), som är beräknat till ca 246 miljoner kronor, finansieras det statliga uppdraget till Sveriges exportråd (Exportrådet), exportfrämjande insatser, särskilda främjande- och handelspolitiska insatser samt Sverigeprofilering till stöd för främjande. Exportrådets verksamhet grundar sig på ett avtal mellan staten och Sveriges allmänna utrikeshandelsförening. Regeringen prioriterar ett aktivt exportfrämjande som möter de små och medelstora företagens behov. Regeringen fäster stor vikt vid att möjligheter till synergier och samverkan mellan främjandets olika delar tas till vara, liksom mellan myndigheter och organisationer på nationell, regional och lokal nivå som arbetar med företagsutveckling och internationalisering. Under mandatperioden görs genom en överenskommelse mellan regeringspartierna och Socialdemokraterna en särskild satsning på riktade exportfrämjande åtgärder. Satsningen ska inriktas på att främja exporten i små och medelstora företag och att främja handeln med de s.k. BRIC-länderna (Brasilien, Ryssland, Indien och Kina) samt Irak. Satsningen riktas särskilt till viktiga framtidsbranscher. Genom överenskommelsen avsattes 25 miljoner kronor i höständeringsbudgeten för 2011 (prop. 2011/12:2, bet. 2011/12:FiU11). Med anledning av denna satsning höjs nivån 2012 med 50 miljoner kronor i jämförelse med vad som anslogs i budgetpropositionen för 2011, och nivån vidmakthålls under resten av mandatperioden. Prioriterade insatser inom exportfrämjandet är regional exportrådgivning, liksom projektet Kosmopolit (ett projekt för att bättre tillvarata den resurs som utgörs av svenska företagare med utländsk bakgrund eller utländsk kompetens). Regeringen anser att det är angeläget att de goda erfarenheterna av samarbetet mellan staten och näringslivets intressenter i den framgångsrika gemensamma satsningen i världsutställningen Expo 2010 i Shanghai tas till vara. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 52 miljoner kronor för 2012 (inklusive en engångsanvisning på 2 miljoner kronor 2012).

Anslaget Investeringsfrämjande (2:4), som är beräknat till ca 57 miljoner kronor, används för verksamheten rörande investeringsfrämjande åtgärder i Sverige vid Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden). Regeringen ser investeringsfrämjandet som ett viktigt instrument inom tillväxtpolitiken. Regeringen fäster stor vikt vid att möjligheter till synergier och samverkan mellan främjandets olika delar tas till vara, liksom mellan myndigheter och organisationer på olika nivåer som arbetar med företagsutveckling och internationalisering. Enligt regeringen finns det vissa möjligheter till effektivisering av investeringsfrämjandets

utlandsorganisation. Regeringen föreslår att anslaget minskas med 2,6 miljoner kronor med anledning av beräknade effektivitetsvinster i utlandsorganisationen.

Anslaget Avgifter till internationella handelsorganisationer (2:5), som är beräknat till ca 21 miljoner kronor, används för avgifter och bidrag för Sveriges deltagande i vissa internationella närings- och handelspolitiska organ. Utgiftsstyrande faktorer är medlemsavgifternas utveckling i aktuell valuta och valutakursernas utveckling. Anslaget belastas främst för avgifter och bidrag till följande organ: Världshandelsorganisationen (WTO), Internationella rådet för samarbete på tullområdet, Internationella tulltariffbyrån och Internationella byrån för utställningar i Paris. Deltagandet bedöms av regeringen som nödvändigt för att möjliggöra svensk påverkan och ett aktivt svenskt deltagande i internationellt samarbete samt för att Sverige ska kunna dra nytta av det internationella regelverket på handelspolitikens område. Anslaget ska enligt regeringens förslag höjas med 5,9 miljoner kronor med hänvisning till avgifternas utveckling i aktuell valuta, framför allt vad gäller avgiften till WTO.

Anslaget Bidrag till standardiseringen (2:6), som är beräknat till ca 31 miljoner kronor, används för statsbidrag till Sveriges Standardiseringsförbund (SSF), som övertagit flertalet av det tidigare Sveriges Standardiseringsråds (SSR) uppdrag, varav uppgiften att främja standardiseringen är den viktigaste. Bidraget används även för att skapa en fastare struktur för samordning av statens deltagande i standardiseringsarbetet. En minskning av anslaget med 1,2 miljoner kronor föreslås, då särskilda tidsbegränsade insatser övergår i annan form.

Regeringen begär också bemyndiganden av riksdagen avseende ett antal anslag och verksamheter. Det gäller bemyndiganden att besluta om bidrag som medför behov av framtida anslag. De anslag som berörs är följande: Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling (1:2), Näringslivsutveckling m.m. (1:5), Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning (1:9) och Exportfrämjande verksamhet (2:3). Tidsramarna för de föreslagna bemyndigandena framgår av förslagen till riksdagsbeslut punkterna 2–4 och 6. Vidare begär regeringen ett bemyndigande att under 2012 besluta om kapitaltillskott på högst 1 miljard kronor till Ersättningsmark i Sverige AB och bemyndiganden avseende exportkreditgarantier (500 miljarder kronor), investeringsgarantier (10 miljarder kronor), en obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalning för Exportkreditnämnden samt en låneram (100 miljarder kronor) och kreditgaranti för upplåning (250 miljarder kronor) för AB Svensk Exportkredit.

Motioner om anslagen m.m.

Socialdemokraterna

I Socialdemokraternas kommittémotion 2011/12:N348 föreslår motionärerna att det ska avsättas 500 miljoner kronor per år under fyra år för utgiftsområde 24 utöver vad regeringen föreslagit. Medlen ska användas för ett nytt anslag för att inrätta former för strategisk samverkan mellan forskning och näringsliv för att stärka den svenska konkurrenskraften.

I kommittémotionerna 2011/12:N344 (S) och 2011/12:Ub461 (S) redovisar motionärerna – med likartade motiveringar – hur det föreslagna nya anslaget ska användas. I den förstnämnda motionen föreslås tre tillkännagivanden – om vikten av branschprogram som en del av omställningen till en konkurrenskraftig industri, om vikten av en innovationsstrategi och behovet av kraftfulla satsningar på strategiska innovationsområden och om behovet av en långsiktig prioritering och samverkan för medicinsk forskning och utveckling. I den andra motionen begärs ett tillkännagivande om vikten av en kraftfull innovationsstrategi.

Innovationskluster och utvecklingsregioner är viktiga om Sverige ska kunna attrahera internationella forskningsinvesteringar, anför motionärerna. De menar att näringslivets behov av forskningsinsatser måste tillgodoses och tillgången till riskkapital förbättras. I nära dialog med näringslivet bör det byggas upp nya branschprogram, vilka anses kunna fylla en viktig funktion för omställning av industrin så att den förblir konkurrenskraftig. Inom ramen för branschprogrammen bör det finnas goda förutsättningar att bygga upp strukturer för kunskapsöverföring och teknikutveckling mellan akademien och industrin genom innovationskluster. Om Sverige fortsatt ska vara en ledande industrination måste forskning, utbildning och innovation bilda ett väl fungerande sammanhang, anför motionärerna. Detta förutsätter samverkan mellan forskning, högre utbildning och innovation. Om Sverige ska kunna fortsätta att vara ett attraktivt land för forskning inom medicin, medicinteknik och läkemedel krävs mer av samordning och samverkan mellan sjukvården, universiteten och industrin, anser motionärerna. De menar att samverkan mellan grundforskning, tillämpad forskning och utveckling av nya produkter bidrar till att nya rön och innovationer snabbare når patienterna och att personalen i vården får möjlighet till utveckling och förnyelse. Motionärerna vill att staten, inom ramen för den föreslagna branschprogramsstrukturen, ska ta initiativ till en långsiktig överenskommelse mellan parterna (staten, landstingen och industrin) om forskningens roll och villkor i vården samt om vilket åtagande och ansvar varje part ska ha. En sådan överenskommelse ska medverka till att det upprättas en struktur som möjliggör forskning som en del av vårdens vardag.

Behovet av en sammanhållen gruvstrategi för Sverige är stor, anför motionärerna vidare. Gruvnäringen växer kraftigt tack vare den snabbt ökande globala efterfrågan på råvaror, och nya fyndigheter blir brytvärda i takt med att världsmarknadspriserna ökar. Prospekteringen i Sverige har

intensifierats. I denna utveckling ser motionärerna möjligheter till nytt skatteunderlag och framtidstro i regioner som tidigare haft problem med avfolkning. Detta beräknas medföra nya arbetstillfällen såväl i den direkta gruvnäringen som i dess kringnäringar. Det innebär en intensifierad samverkan mellan näringen, samhället, utbildningsanordnarna och fackliga organisationer, påpekar motionärerna. De menar att en utmaning för gruvnäringen är att finna utbildad arbetskraft och att om företagen har svårt att hitta rätt kompetens kan det bli ett hinder för gruvnäringens fortsatta expansion.

Miljöpartiet

Miljöpartiet föreslår i kommittémotion 2011/12:N418 en total ökning av anslagen inom utgiftsområde 24 Näringsliv med 500 miljoner kronor. För anslaget Vinnova: Forskning och utveckling (1:2) föreslås en ökning med 100 miljoner kronor. Den föreslagna ökningen innebär att medlen för programmet Forska & Väx skulle öka från 120 till 220 miljoner kronor per år. Forska & Väx, som riktar sig till små och medelstora företag, har varit populärt, och många företag har inte kunnat få finansiering för sina utvecklingsförslag, påpekar motionärerna.

För anslaget till Tillväxtverket (1:4) föreslås en ökning med totalt 250 miljoner kronor. De ökade medlen ska användas för sex ändamål. Det första ska underlätta samverkan mellan skolor och näringsliv. Praktikplatser för unga, s.k. praoplatser, ska utvecklas och moderniseras och vara en stomme i samverkan. I motionen föreslås en pott på 80 miljoner kronor årligen, där kommuner eller enskilda skolor kan söka medel för att bygga upp en struktur och underlätta för skolorna att samverka med näringslivet. För ändamålet myndighetsövergripande regelförenklaringsarbete föreslås att Tillväxtverket, Arbetsmiljöverket, Skatteverket och Naturvårdsverket ska tillföras sammantaget 20 miljoner kronor för att påskynda arbetet med att ta fram förslag på hur regelbördan för företag kan minskas inom deras respektive ansvarsområden. För de två ändamålen mikrokrediter för landsbygdsföretagare och mikrokrediter för företag som startas av nyanlända personer föreslås vardera 50 miljoner kronor per år. Många som vill starta företag har svårt att få tillgång till startkapital, särskilt i tider av ekonomisk oro, anför motionärerna. Många människor som kommer från andra länder till Sverige har tidigare erfarenhet av att driva små företag och skulle kunna starta liknande företag i Sverige men hindras ofta av brist på kapital och svårigheter att få lån. Det femte ändamålet inom anslaget till Tillväxtverket avser socialt företagande, där motionärerna föreslår att 25 miljoner kronor ska avsättas. En del av det sociala företagandet är arbetsintegrerande sociala företag, som driver näringsverksamhet och som har som ändamål att integrera personer som har svårt att få jobb på arbetsmarknaden, påpekar motionärerna. Det sjätte ändamålet inom den föreslagna ökningen av anslaget till Tillväxtverket avser s.k. egenanställning, där motionärerna föreslår att 25 miljoner kronor ska avsättas. Egenanställning

innebär att man blir anställd i ett företag som fungerar som arbetsgivare under den tid man har kunder och uppdrag. Motionärerna vill ge Tillväxtverket i uppdrag att vara en samordnande myndighet för egenanställning, bl.a. avseende informationsspridning, samordning av statliga insatser, bidrag för start av egenanställningsföretag och utbildning av myndighetspersonal om egenanställning.

För anslaget Näringslivsutveckling m.m. (1:5) föreslås en total ökning med 100 miljoner kronor, med en fördelning på fyra ändamål. Av de föreslagna medlen föreslår motionärerna att Tillväxtverket ska tillföras 20 miljoner kronor årligen för ett entreprenörsprogram i skolan. Motionärerna erinrar om att det fram till halvårsskiftet 2008 fanns ett sådant program, som dåvarande Verket för näringslivsutveckling (Nutek) svarade för och som motionärerna ser mycket positivt på. Ett annat ändamål som motionärerna föreslår ska tillföras ökade medel är regionala resurscentrum för kvinnor, där 20 miljoner kronor per år föreslås. I motionen föreslås vidare att ett nytt branschprogram för miljöteknik införs och att 50 miljoner kronor per år ska tillföras detta ändamål. Programmet ska öka möjligheten till stöd, nätverksbildning och informationsspridning mellan miljöteknikföretag samt förbättra samordningen mellan offentliga aktörer på miljöteknikområdet. Inom anslaget Näringslivsutveckling föreslås slutligen en ökning med 10 miljoner kronor per år för samordning av miljöteknikinsatser. Sveriges miljöteknikråd (Swentec) har haft i uppdrag att stärka svenska företags affärsmöjligheter och konkurrenskraft inom miljöteknik, miljöanpassade varor, tillverkningsprocesser och tjänster på de svenska och internationella marknaderna, erinrar motionärerna om och anser att Swentec har lyckats väl. Regeringen har dock gjort en myndighetsomvandling som innebär att Swentec har omvandlats till en tidsbegränsad delegation under Regeringskansliet. Motionärerna anser att delegationens arbete måste göras långsiktigt och att Swentec måste ha vissa resurser för att samarbeta och samverka med andra aktörer, inklusive regionala aktörer.

För anslaget Turistfrämjande (1:7) föreslår motionärerna slutligen att 50 miljoner kronor per år ska anslås för stöd till utveckling av ekoturismföretag och bättre samordning av insatser för ekoturism på regional och statlig nivå.

Sverigedemokraterna

I kommittémotion 2011/12:N420 (SD) föreslås en höjning av ett flertal anslag som på olika sätt syftar till att stimulera innovationer, investeringar, exporten och tillväxten. Totalt föreslås en ökning av anslagen inom utgiftsområde 24 Näringsliv med 62 miljoner kronor, med följande fördelning på anslag: 17 miljoner kronor till Näringslivsutveckling m.m. (1:5), 8 miljoner kronor till Turistfrämjande (1:7), 10 miljoner kronor till Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m. (1:8),

5 miljoner kronor till Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m. (1:22), 16 miljoner kronor till Exportfrämjande verksamhet (2:3) och 6 miljoner kronor till Investeringsfrämjande (2:4).

Vänsterpartiet

Vänsterpartiet föreslår i sin partimotion 2011/12:N365 en ökning av anslagen inom utgiftsområde 24 Näringsliv med totalt ca 2,6 miljarder kronor. För anslaget Vinnova: Förvaltningskostnader (1:1) föreslås en ökning med 50 miljoner kronor per år för en utökad satsning på innovativa offentliga upphandlingar som kan leda till ny sysselsättning. En förstärkning av Vinnovas forskningsprogram Forska & Väx föreslås med 200 miljoner kronor årligen inom anslaget Vinnova: Forskning och utveckling (1:2). Därmed kan det ske en ökning av antagningen till programmet, som för närvarande tillgodoser endast 15 % av dem som söker stöd. När det gäller anslaget Näringslivsutveckling m.m. (1:5) föreslås en total ökning med 162 miljoner kronor. För industriella utvecklingscentrum (IUC) föreslås ökningsar med 103 miljoner kronor 2012, 112 miljoner kronor 2013 och 132 miljoner kronor 2014. Därmed kan IUC utveckla sin verksamhet, och IUC beräknar att en sådan satsning skulle ge 7 000 nya helårsjobb, säger motionärerna. Vidare föreslås Almi få ökade medel jämfört med regeringens förslag med 50 miljoner kronor årligen, avsedda för regionala insatser till innovation och såddfinansiering. Dessutom föreslås Almi få 10 miljoner kronor årligen till arbete med generationsskiften i företagen. Motionärerna avvisar samtidigt regeringens föreslagna stöd till apoteken med sammantaget 3 miljoner kronor, varav 1 miljon kronor 2012. För anslaget Turistfrämjande (1:7) föreslår motionärerna att 50 miljoner kronor ska avsättas för att staten, i samarbete med kommuner, föreningar och företag, ska ta ett ökat ansvar för att locka besökare till Sverige. Motionärerna avvisar regeringens förslag för anslaget Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag (1:18), som är upptaget till 41,6 miljoner kronor. Detta anslag sägs enligt motionärerna huvudsakligen användas för konsulttjänster som leder fram till försäljning av statliga företag, och eftersom Vänsterpartiet säger nej till sådana försäljningar avvisas regeringens förslag. Den av regeringen föreslagna höjningen av anslaget Exportfrämjande verksamhet (2:3) med 50 miljoner kronor är positiv, men motionärerna anser att den inte är tillräcklig. För att småföretagen ska få möjlighet till export föreslås en ökning med ytterligare 25 miljoner kronor årligen.

I motionen föreslås också tre nya anslag. Ett har benämningen Fri programvara. En ökad kompetens hos privatpersoner, myndigheter och företag ökar möjligheten att använda fria program, och därmed ökar också möjligheten att välja bort de företag som för närvarande har så gott som monopol på mjukvara till datorer, anser motionärerna. De föreslår att ett kompetenscentrum för detta ändamål ska inrättas och att det sammantaget ska avsättas 50 miljoner kronor för tre år, varav 10 miljoner kronor för 2012. Det andra nya anslaget avser branschprogram, för vilka motionä-

terna föreslår att 100 miljoner kronor ska avsättas 2012 och 50 miljoner kronor de två följande åren. Anslaget ska användas för att skapa branschprogram inom strategiskt viktiga industri- och tjänstebanscher med deltagare från regering, företag, fackliga organisationer och myndigheter för att stärka dessa branscher i den globala konkurrensen och öka antalet arbetstillfällen. Det föreslagna tredje nya anslaget har benämningen Innovationer och riskkapital, och för det föreslår motionärerna att 2 miljarder kronor ska avsättas årligen från 2012. En innovationsstrategisk satsning är avhängig av att produkter och tjänster kan provas, demonstreras och certifieras, och för det behövs öppna innovationsarenor med demonstrationsanläggningar och testbäddar, anser motionärerna. De föreslår också ett riskkapitalstöd i lägen när det privata riskkapitalet sviktar. Ett statligt riskkapital kan, enligt motionärerna, ta regionala hänsyn och därmed bidra till en levande landsbygd.

I de två kommittémotionerna 2011/12:N245 och 2011/12:N414 (båda V) föreslås tillkännagivanden som ansluter direkt till budgetförslagen i motion 2011/12:N365 (V). I den förstnämnda motionen föreslås två tillkännagivanden – om övergång till fria programvaror och om kompetenscentrum. En programvara som tagits fram med skattemedel ska som grundregel vara fritt tillgänglig, anser motionärerna. De vill att staten ska stödja fria programvaruprojekt som har betydelse särskilt för klimatomställningen. Regeringen bör också låta utreda vilka slutsatser Sverige kan dra av t.ex. Nederländerna, som beslutat och genomfört en övergång till fria programvaror och öppna standarder i den offentliga sektorn. Motionärerna anser vidare att det bör införas en svensk motsvarighet till Norges nationella kompetenscentrum för fria programvaror. Detta centrum hjälper såväl den offentliga sektorn som företag och andra aktörer att gå över till fria programvaror, bl.a. i syfte att göra kostnadsbesparingar och att öka konkurrensen i mjukvarubranschen.

I motion 2011/12:N414 (V) föreslås åtta tillkännagivanden – om en förstärkning av programmet Forska & Väx, om en förstärkning av den verksamhet som Almi bedriver när det gäller innovationer och såddfinansiering, om vikten av att använda innovativ upphandling, om stöd till innovativ upphandling, om exportstöd, om utveckling av industriella utvecklingscentrum (IUC) och deras verksamhet, om att regeringen, i samtal med berörda parter, bör ta initiativ till två nya branschprogram, ett för att utveckla vindkraften och det andra inom besöksnäringen samt om en innovations- och riskkapitalfond. När det gäller Vinnovas Forska & Väx-program sägs att detta har lyckats knyta ihop småföretag med en forskningskompetens som småföretagen inte själva förfogar över. Sedan programmet startade har 3 000 projektansökningar kommit in, varav endast en liten andel beviljats. När det gäller den verksamhet som Almi bedriver på området innovationer och såddfinansiering säger motionärerna att Almi har identifierat problemet med att resultaten ofta är osäkra i de första skedena av en innovationsprocess och att marknaden inte klarar av

finansieringen. Det saknas dock fortfarande kapital i delar av innovationskedjan fram till en färdig kommersiell tjänst eller produkt, anför motionärerna. När det gäller industriella utvecklingscentrum (IUC) anser motionärerna att ytterligare medel måste tillföras för att takten i verksamheten ska kunna ökas, och motionärerna uppger att IUC Sverige har lämnat ett förslag till regeringen om ett uppdrag med syfte att skapa ytterligare samarbeten mellan berörda aktörer.

Innovativ upphandling innebär att det i en upphandling finns krav på teknikinhåll och teknikutveckling som fordrar en viss FoU-insats, påpekas det i motionen. Det finns en risk för eftersläpning i utvecklingen av innovationer inom den offentliga sektorn, på grund av att den offentliga upphandlingen inte efterfrågar nya lösningar på motsvarande sätt som sker på den privata marknaden, befarar motionärerna och menar att en sådan utveckling måste förhindras. De anser att denna aspekt bör beaktas vid offentlig upphandling i större omfattning än vad som är fallet för närvarande. Vinnova har föreslagit att offentliga innovationsupphandlingar för miljö, energi, hälsa, säkerhet, it och telekommunikation ska ges statligt stöd för att minska riskerna för statliga myndigheter, landsting och kommuner. Detta ligger i linje med den politik på området som Vänsterpartiet vill bedriva, sägs det. Vid s.k. förkommersiell upphandling skulle en myndighet inom ramen för det aktuella uppdraget kunna finansiera utvecklingen av en produkt fram till kommersialiseringen.

De små och medelstora företagen står för en tredjedel av Sveriges export, men de exporterar i stor utsträckning till nära och traditionella marknader, säger motionärerna. De nämner att Exportrådet har pekat på att Sverige är på väg att hamna på efterkälken i förhållande till konkurrerande länder på nya marknader, t.ex. Kina, Indien och Brasilien. De ökade medlen till anslaget Exportfrämjande verksamhet (2:3) som föreslås i motion 2011/12:N365 (V) ska användas till att förstärka Exportrådets verksamhet, till att förtäta och förstärka exportrådgivningen över hela landet och till att förstärka utbildningen av exportsäljare på universitet och högskolor.

I den nationella innovationsstrategi som föreslås i motion 2011/12:N414 (V) är samarbete viktigt, sägs det. Motionärerna anser att regeringen passivt har inväntat nedläggningen av de branschprogram som den tidigare, socialdemokratiska regeringen startade, trots de bedömningar som gjorts från industriföreträdare om vikten av dessa. Motionärerna föreslår att regeringen, i samtal med berörda parter, tar initiativ till två nya branschprogram, ett för att utveckla vindkraften och ett annat inom besöksnäringen.

I motion 2011/12:N414 (V) föreslås slutligen ett tillkännagivande om en innovations- och riskkapitalfond. Denna fond, som enligt motion 2011/12:N365 (V) föreslås få 2 miljarder kronor, ska bedriva verksamhet för hållbar industriell utveckling med inriktning på minskad resursanvändning och energiförbrukning och med syfte att driva på nya tekniska lösningar. Fokus ska ligga dels på kommersialisering av forskningsresultat, dels på testbäddar och demonstrationsanläggningar.

Motion om Institutet för Kvalitetsutveckling

I motion 2011/12:N213 (FP) föreslås ett tillkännagivande om att det statliga huvudmannskapet för Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ) bör fastställas och att institutets långsiktiga finansiering bör säkerställas. SIQ har bildats på initiativ av regeringen och näringslivet för att främja kvalitetsutveckling i alla delar av det svenska samhället och dess stadgar är fastställda av regeringen, säger motionären. Hon erinrar om att utskottet tidigare har sagt att SIQ:s verksamhet är viktig och att den bedrivs på ett effektivt sätt. Riksdagen biföll i december 2009 en motion likalydande med den här aktuella (mot. 2009/10:N342, bet. 2009/10:NU1). Dessvärre har inget hänt därefter i frågan, hävdar motionären. Staten har varit en av två huvudmän för SIQ, och den andra huvudmannen är en intressentförening med hundratalet företag, myndigheter och fackliga och andra organisationer som medlemmar. Statens bidrag till SIQ har de senaste åren uppgått till 2 miljoner kronor per år. Genom insatser från medlemsorganisationerna i SIQ:s intressentförening, avgiftsbelagda aktiviteter och arbetsinsatser från utomstående har SIQ disponerat ca 42 miljoner kronor, påpekar motionären. Hon menar att utan det statliga bidraget kommer de finansiella möjligheterna att främja kvalitetsutvecklingen att kraftigt minska eller helt försvinna. Därför måste institutets långsiktiga finansiering säkerställas. Det är också viktigt att det finns statliga representanter i styrelsen, anför motionären.

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagen beslutade hösten 2009, genom ett tillkännagivande och med bifall till en motion, att uppmana regeringen att se till att en långsiktig lösning när det gäller huvudmannskap och basfinansiering för Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ) kommer till stånd (bet. 2009/10:NU1). I sitt ställningstagande, som var enhälligt, ansåg utskottet – i likhet med vad som sagts vid tidigare behandling av liknande yrkanden, t.ex. vid riksmötet 2004/05 (bet. 2004/05:NU1) – att den typ av verksamhet som SIQ bedriver är viktig ur ett näringspolitiskt perspektiv. Likaså menade utskottet att verksamheten, som karakteriseras av att företag, organisationer och förvaltningar samverkar, har en effektiv utformning. Utskottet redovisade att Näringsdepartementet enligt uppgift tills vidare självt skulle hantera huvudmannskapet och att frågan om basfinansiering då ännu inte hade fått någon lösning. Utskottet utgick från att en långsiktig lösning i fråga om huvudmannskap och basfinansiering skulle komma till stånd. Hur en sådan lösning skulle se ut och vilken myndighet eller vilket organ som skulle ges ansvaret uttalade sig utskottet inte om. Den frågan borde lösas av regeringen, ansåg utskottet.

Vid utskottets sammanträde den 3 maj 2011 lämnade dåvarande näringsminister Maud Olofsson information om Näringsdepartementets hantering av frågan om en långsiktig lösning av huvudmannskapet och basfinansieringen för SIQ.

I budgetpropositionen (s. 31) hänvisar regeringen till riksdagens nyssnämnda uttalande. Med anledning av detta beviljade regeringen SIQ 2 miljoner kronor i bidrag för verksamheten 2010. Som villkor för bidraget angav regeringen bl.a. att en verksamhetsrapport samt en ekonomisk redovisning skulle lämnas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 31 mars 2011. Efter en särskild anmodan den 5 maj 2011 lämnade SIQ en verksamhetsrapport och en ekonomisk redovisning den 18 maj 2011. Den 28 april 2011 beslutade regeringen att Tillväxtverket ska ansvara för att utse ledamöter till styrelsen för SIQ samt för övriga åtaganden som det tidigare Verket för näringslivsutveckling (Nutek) haft med anledning av SIQ:s stadgar.

Den 1 september 2011 beslutade regeringen att SIQ ska beviljas 2 miljoner kronor i bidrag per år för verksamheten 2011–2013. I regeringsbeslutet, där regeringen hänvisar till riksdagens tillkännagivande från december 2009, sägs det att SIQ har ansökt om bidrag om 12 miljoner kronor per år under en femårsperiod och att SIQ tidigare år har fått ett årligt verksamhetsbidrag. För att möjliggöra en långsiktig planering för SIQ bedömer regeringen att det är motiverat med ett verksamhetsbidrag under de kommande tre åren. Regeringen avser att utvärdera verksamheten under treårsperioden, sägs det i regeringsbeslutet. Enligt uppgift från Näringsdepartementet planeras utvärderingen att ske under det närmaste året.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet behandlar först förslagen om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv och motioner i anslutning till dessa. Därefter behandlar utskottet en motion om Institutet för Kvalitetsutveckling.

Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Utskottet har i det föregående redovisat sin syn på näringspolitikens inriktning, vilken överensstämmer med regeringens. Förslagen i budgetpropositionen om anslag inom utgiftsområde 24 Näringsliv är beräknade med utgångspunkt i denna syn.

Riksdagen fastställde den 23 november ramarna för de olika utgiftsområdena för 2012. För utgiftsområde 24 Näringsliv uppgår ramen till ca 6 miljarder kronor. I budgetförslagen från Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet föreslås ökade medel med respektive 500, 500, 62 och 2 555 miljoner kronor. Innan utskottet något kommenterar de olika delarna i dessa förslag vill utskottet framhålla att budgetförslaget bör ses som en helhet där förslag under olika utgiftsområ-

den ska samspela. Ansvar för de offentliga finanserna är en ledstjärna för regeringens budgetarbete. Det finns många områden inom utgiftsområde 24 Näringsliv där ytterligare medel skulle kunna komma till användning. En ansvarsfull politik innebär dock att det måste göras avvägningar mellan olika områden.

I flera av de här aktuella motionerna förordas ökade medel till olika anslag och ändamål med syfte att främja innovationer, forskning och utveckling hos främst småföretag samt samverkan mellan staten, akademien och näringslivet m.m. Här vill utskottet framhålla de satsningar som gjorts i budgetpropositionerna för 2010 och 2011 i enlighet med vad som hade aviserats i forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2008/09:50). Det har rört sig om ökade medel till anslagen för Vinnovas forskning och utveckling (1:2) och Institutens strategiska kompetensmedel m.m. (1:3) med 64 respektive 100 miljoner kronor. Dessutom infördes 2010 ett nytt anslag, Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m. (1:22), till vilket 50 miljoner kronor anvisades för 2010, och anslaget ökades med 60 miljoner kronor för 2011 för Innovationsbrons arbete med kommersialisering av forskning och kunskap. I budgetpropositionen för 2011 ökades också anslaget Näringslivsutveckling m.m. (1:5) med 90 miljoner kronor för förstärkta innovationsinsatser. I årets budgetproposition föreslås ytterligare ökning till följd av forsknings- och innovationspropositionen. För anslaget för Vinnovas forskning och utveckling (1:2) föreslås, som redovisats, en ökning med 30 miljoner kronor, och för anslaget Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m. (1:22) föreslås en ökning med 25 miljoner kronor. Dessutom föreslås i årets budgetproposition en ökning av Vinnovas förvaltningsanslag med 24 miljoner kronor 2012. Ökningen är ett led i regeringens arbete för att stödja uppbyggnad av kompetens, metod och erfarenhet för innovationsupphandling

Utskottet anser att det är mycket angeläget att på olika sätt främja och underlätta forskning och utveckling och innovation för små och medelstora företag. De ökade medel som tillfördes de föregående två åren och de nu föreslagna ytterligare medlen innebär sammantaget att denna verksamhet kommer att kunna stärkas. Utskottet vill även framhålla det arbete som nu pågår inom regeringen med att ta fram en innovationsstrategi. Förberedelsearbete inför nästa forsknings- och innovationsproposition pågår också.

I några motioner föreslås ökade medel till anslaget Näringslivsutveckling m.m. (1:5) i syfte att öka insatserna för entreprenörskap, kvinnors företagande, företagare med utländsk bakgrund, socialt företagande m.m. Det är enligt utskottets mening angeläget att på olika sätt främja alla dessa områden. Detta gör regeringen också. Utskottet anser, som tidigare sagts, att det finns områden där ytterligare medel skulle kunna komma till användning men att det ligger i politikens villkor att göra avvägningar mellan olika områden.

I en motion förordas ett ökat anslag till Sveriges geologiska undersökning. Utskottet vill påpeka att regeringen, som redovisats, har för avsikt att ta fram en mineralstrategi med tydliga och uppföljbara mål som är starkt förankrad hos intressenterna. Som ett led i detta arbete föreslås en ökning av anslaget till SGU (1:8) med 30 miljoner kronor för 2012 för en satsning på kvalificerad mineralinformation m.m.

Turistnäringen föreslås i några motioner få ökade medel. Som tidigare redovisats föreslås en ökning av anslaget Näringslivsutveckling m.m. (1:5) med 20 miljoner kronor för 2012 för genomförande av särskilda insatser för att stärka och utveckla nya eller befintliga turistdestinationer samt för rådgivning och affärsutveckling. Turistnäringen, som är en sysselsättningsintensiv näring med en hög andel kvinnor, unga och personer med utländsk bakgrund, har goda förutsättningar att utvecklas ytterligare, inte minst i glesbygdsområden. För att säkerställa att de positiva effekterna av den ökade utländska turismen når ut i hela landet ska särskilda insatser genomföras för att stärka och utveckla nya eller befintliga destinationer. Insatserna ska även stödja de små och medelstora turistföretagens innovativa förmåga och förutsättningar att växa för att bidra till en hållbar turistutveckling i hela Sverige.

I ett par motioner föreslås ökade medel till exportfrämjandet. Här vill utskottet peka på den överenskommelse som gjorts mellan regeringspartierna och Socialdemokraterna om en särskild satsning på riktade exportfrämjande åtgärder under mandatperioden. Satsningen ska inriktas på att främja exporten i små och medelstora företag och att främja handeln med de s.k. BRIC-länderna (Brasilien, Ryssland, Indien och Kina) samt Irak. Genom överenskommelsen avsattes 25 miljoner kronor i höständeringsbudgeten för 2011 (prop. 2011/12:2, bet. 2011/12:FiU11). Nivån för 2012 höjs med 50 miljoner kronor i jämförelse med vad som anslogs i budgetpropositionen för 2011 och vidmakthålls under resten av mandatperioden.

Med det anförda tillstyrker utskottet de anslag regeringen föreslagit för budgetåret 2012 inom utgiftsområde 24 Näringsliv (se bilaga 3). Även de övriga här aktuella förslagen till riksdagsbeslut som lagts fram i budgetpropositionen tillstyrks av utskottet. De motionsyrkanden som behandlas här avstyrks.

Institutet för Kvalitetsutveckling

I motion 2011/12:N213 (FP) begärs ett tillkännagivande om det statliga huvudmannaskapet för Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ) och ett säkerställande av den långsiktiga finansieringen för institutet. Riksdagen gjorde hösten 2009, som nämnts, ett likartat tillkännagivande. Regeringen redovisar i budgetpropositionen hur den har hanterat riksdagens beslut. Tillväxtverket har getts i uppdrag att utse ledamöter till styrelsen för SIQ och att svara för övriga åtaganden som dåvarande Verket för näringslivsutveckling

(Nutek) tidigare hade med anledning av SIQ:s stadgar. Regeringen har också beslutat att SIQ ska beviljas 2 miljoner kronor i bidrag per år för verksamheten 2011–2013.

Utskottet kan konstatera att regeringen har vidtagit åtgärder som till en del tillgodoser riksdagens tillkännagivande. Samtidigt har regeringen meddelat sin avsikt att utvärdera SIQ:s verksamhet – en utvärdering som, enligt uppgift, planeras ske under det närmaste året. Frågan kan alltså inte anses vara slutbehandlad.

Utskottet står fast vid vad utskottet tidigare sagt om att den typ av verksamhet som SIQ bedriver är viktig ur ett näringspolitiskt perspektiv.

Mot denna bakgrund och med hänvisning till det anförda anser utskottet att riksdagen bör göra ett förnyat tillkännagivande om Institutet för Kvalitetsutveckling. Regeringen bör återkomma till riksdagen med de förslag om institutets verksamhet som krävs efter det att den aviserade utvärderingen av SIQ är genomförd. Med ett sådant beslut av riksdagen blir den nämnda motionen tillgodosedd och tillstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Näringspolitikens inriktning, punkt 1 (S)

av Lars Johansson (S), Carina Adolfsson Elgestam (S), Krister Örn-fjäder (S), Ann-Kristine Johansson (S), Börje Vestlund (S) och Karin Åström (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:N214 av Kurt Kvarnström m.fl. (S),

2011/12:N224 av Thomas Strand (S),

2011/12:N322 av Raimo Pärssinen m.fl. (S) och

2011/12:N344 av Lars Johansson m.fl. (S) yrkandena 1, 2 och 8,

bifaller delvis motion

2011/12:N291 av Johan Löfstrand m.fl. (S) och

avslår motionerna

2011/12:T445 av Jörgen Hellman m.fl. (S) yrkande 4,

2011/12:N238 av Hans Backman (FP) yrkandena 1–3,

2011/12:N243 av Gustav Nilsson och Betty Malmberg (båda M) och

2011/12:N414 av Kent Persson m.fl. (V) yrkandena 1, 2 och 13.

Ställningstagande

Vi har en annan syn på hur näringspolitiken bör utformas än vad regeringen och utskottet har. Vår syn överensstämmer med den som presenteras i kommittémotion 2011/12:N344 (S), där det föreslås att riksdagen ska göra tillkännagivanden om inriktningen på svensk näringspolitik, om behovet av företagsfrämjande, entreprenörskap och näringslivsutveckling samt om vikten av att främja samspelet mellan industrin och tjänstesektorn.

Vi anser att näringspolitiken ska bygga på insikten om betydelsen av värdeburen tillväxt och den kunskapsbaserade ekonomin, i syfte att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa jobb. Sverige måste konkurrera med hög kompetens och goda arbetsvillkor – och inte med låga löner – för att stå starkt i en globaliserad ekonomi. Den nuvarande tillväxten ska

inte ske på bekostnad av framtida generationers möjligheter att leva ett gott liv. För att stå starkt i framtiden måste Sverige sträva efter såväl en hållbar ekonomisk utveckling som ökad jämlikhet.

Vi vill ha ett samhälle där välfärd och möjligheter kommer alla människor till del. Vi vill riva hinder för människors frihet, så att de kan förverkliga sina drömmar. Därför vill vi arbeta för en modern näringspolitik där kunskap och kreativa idéer står i fokus för människors företagande. Vår åsikt är att välutbildade människor är grundläggande för ett lands utveckling. Vi tror på en kunskapsbaserad ekonomi, där Sverige ska konkurrera med höga förädlingsvärden, högt kunskapsinnehåll, forskning och innovationskraft – inte med låga löner och billiga produkter. Den bästa vägen till ett välavlönat jobb är god utbildning. Sverige ska vara bäst, inte billigast.

När det gäller företagsfrämjande, entreprenörskap och näringslivsutveckling krävs också andra åtgärder än vad som ingår i regeringens näringspolitik. Sverige behöver fler företag som kan skapa välfärd, tillväxt och näringslivsutveckling. Villkoren för entreprenörskap måste stärkas om framtidens jobb ska växa fram i de små och medelstora företagen. Det måste bli lättare att starta och driva företag och lättare för företagen att växa. Den näringspolitik som vi förespråkar har som målsättning att underlätta för entreprenörer inom t.ex. servicesektorn att anställa, expandera och exportera. Detta förutsätter bl.a. att tillgången till riskkapital förbättras för små och medelstora företag.

Ett annat område inom näringspolitiken som regeringen har förhållit sig alltför passiv till gäller forskning, innovationer och branschprogram. Sveriges framskjutna plats i världsekonomin vilar på gemensamma investeringar i forskning och utveckling från staten och näringslivet. Den svenska konkurrenskraften kan dock inte tas för given utan måste ständigt tryggas. Därför behövs en ny politik för uthållig ekonomisk tillväxt och för att utveckla den svenska konkurrenskraften. Genom en nära samverkan mellan staten, näringslivet, de fackliga organisationerna och forskningen kan det ske en utveckling av den kunskapsbaserade delen av ekonomin, där Sverige har konkurrensfördelar. En framåtsyftande näringspolitik ska främja samspelet mellan den konkurrenskraftiga industrin och tjänstesektorn i hela landet. Vi är övertygade om att Sverige inte ska möta den allt hårdare internationella konkurrensen med lägre löner eller försämrade arbetsvillkor. För att Sverige ska stå starkt i framtiden måste det finnas strategier för att den svenska industrin ska kunna konkurrera med hög kompetens och goda arbetsvillkor.

Den svenska arbetsmarknaden karaktäriseras av en oförmåga att matcha lediga jobb med arbetssökande som har rätt kompetens. Problemen återfinns bl.a. inom industriområdet, där det finns stora behov av utbildad arbetskraft, t.ex. ingenjörer. Vi anser att det på arbetsmarknads- och utbildningsområdena bör göras investeringar för framtiden. Genom politiska prioriteringar i det som stärker den svenska konkurrenskraften – utbild-

ning, innovationskraft samt forskning och utveckling – kan Sverige byggas starkare inför nästa högkonjunktur. Likartade synpunkter förs fram i motion 2011/12:N214 (S) där det efterfrågas en kartläggning av basindustrins villkor. Det handlar om insatser för forskning och utveckling, utbildning och infrastruktur.

Med det anförda föreslår vi att riksdagen genom ett tillkännagivande uppmanar regeringen att vidta åtgärder så att näringspolitiken får en ändrad inriktning i enlighet med vad vi här har angett. Med ett sådant beslut av riksdagen blir motionerna 2011/12:N344 (S) och 2011/12:N214 (S) helt tillgodosedda i aktuella delar och tillstyrks. I detta sammanhang behandlas också några andra motioner från enskilda socialdemokratiska motionärer som ligger i linje med det vi här förordar beträffande näringspolitikens inriktning. Detta innebär att vi tillstyrker motionerna 2011/12:N224 (S), 2011/12:N322 (S) och 2011/12:N291 (S), den sistnämnda i tillämpliga delar. Motion 2011/12:T445 (S), i vilken motionärerna efterfrågar åtgärder för att främja tillväxten i en speciell landsdel, Dalsland, avstyrks. Även motion 2011/12:N414 (V) avstyrks i berörda delar. De två motioner från motionärer från Moderata samlingspartiet och Folkpartiet som också behandlas i detta sammanhang har yrkanden som ligger nära den näringspolitik som regeringen bedriver och som vi tar avstånd ifrån. Därmed avstyrks dessa motioner.

2. Näringspolitikens inriktning, punkt 1 (SD)

av Lars Isovaara (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:N214 av Kurt Kvarnström m.fl. (S) och avslår motionerna 2011/12:T445 av Jörgen Hellman m.fl. (S) yrkande 4, 2011/12:N224 av Thomas Strand (S), 2011/12:N238 av Hans Backman (FP) yrkandena 1–3, 2011/12:N243 av Gustav Nilsson och Betty Malmberg (båda M), 2011/12:N291 av Johan Löfstrand m.fl. (S), 2011/12:N322 av Raimo Pärssinen m.fl. (S), 2011/12:N344 av Lars Johansson m.fl. (S) yrkandena 1, 2 och 8 samt 2011/12:N414 av Kent Persson m.fl. (V) yrkandena 1, 2 och 13.

Ställningstagande

Jag har i långa stycken en med regeringen likartad syn på hur näringspolitiken bör inriktas och utformas. Samtidigt vill jag erinra om att jag – i likhet med vad som anförs i kommittémotion 2011/12:N414 (SD) – anser att ytterligare medel borde tillskjutas de delar inom näringspolitiken som syftar till att stimulera innovationer, investeringar, exporten och tillväxten.

Till skillnad från företrädarna för regeringspartierna i utskottet anser jag dock att en av de motioner som behandlas i detta sammanhang bör bifallas av riksdagen. Det gäller motion 2011/12:N214 (S), i vilken det föreslås ett tillkännagivande av riksdagen om att det bör göras en kartläggning av basindustrins villkor ur ett internationellt perspektiv. Den svenska basindustrin, dvs. skogs-, pappers-, kemi-, gruv-, järn- och stålindustrierna, har stor betydelse för Sveriges ekonomi – för tillväxten och välbefindandet. Basindustrin står för ca 28 % av den svenska exporten. I den allmänna debatten om morgondagens arbetsmarknad och ekonomi hamnar basindustrin ofta i skuggan av tjänstesektorn, som sägs ha de bästa förutsättningarna i den internationella konkurrensen.

Sverige har historiskt haft en mycket god tillgång till billiga råvaror, billig energi och välutbildad arbetskraft, vilket har varit avgörande för den starka ställning som den svenska industrin i dag har globalt. Industrin och industritjänsterna svarar för närvarande för nästan 27 % av BNP, vilket är mer än på 1970-talet. Basindustrin sysselsätter fler än 350 000 personer, och indirekt sysselsätter tillverkningsindustrin närmare 1,5 miljoner människor. För många orter i skogslänen och i andra delar av landet är basindustrin avgörande för sysselsättningen. Vissa regioner är beroende av en stark basindustri för en fortsatt positiv utveckling. De planer som finns på att öppna nya och gamla gruvor runt om i landet kommer att ha mycket stor betydelse för norra Sverige och hela Bergslagsområdet.

Basindustrins framtida villkor är avgörande för hur Sverige ska kunna konkurrera internationellt. En av de viktigaste förutsättningarna för basindustrin är att det finns tillgång till el i tillräcklig mängd och till ett pris som är konkurrenskraftigt i förhållande till elpriset i resten av världen. Basindustrin är i behov av en långsiktig energipolitik som ger klara och hållbara spelregler för framtiden. Det handlar bl.a. om att investera i forskning kring förnybara energikällor, uppgradera de svenska kärnkraftverken, se till att vattenkraftverken har den modernaste tekniken och se över industrins möjligheter att utveckla sin egen energiproduktion. Inom området för en hållbar miljö- och klimatutveckling behöver basindustrin också ges långsiktiga regler att förhålla sig till.

Forskning och utveckling är vidare ett område som behöver prioriteras. Sverige är, enligt FN (United Nations Conference on Trade and Development – Unctad), det land som i relation till ekonomins storlek satsar mest på forskning och utveckling. Större delen av detta arbete utförs dock inom industrin. Om industrin inte ges goda villkor kan den forskning och utveckling som utförs inom industrin riskera att förläggas till andra länder, och

avancerade arbetstillfällen inom forskning och utveckling skulle kunna gå förlorade. Samverkan mellan industriforskningsinstitut och regionala industrier behöver stärkas, och spetskompetensen inom områden från ekologi och miljövard till materialteknik behöver utvecklas.

Industrin bör också ha tillgång till en god infrastruktur. För att behålla och utveckla basindustrin är det avgörande att det finns ett fungerande väg- och järnvägsnät samt flygförbindelser som motsvarar industrins behov. Transportsystemen måste vara effektiva, och flaskhalsar när det gäller vägar och järnvägar måste elimineras.

Vidare behövs det en kvalificerad arbetskraft för att möta basindustrins behov på den framtida arbetsmarknaden. Utbildningsinsatserna måste utformas så att studenternas kunskap och kompetens motsvarar kraven från basindustrin som blir alltmer tekniskt inriktad.

För att den svenska basindustrin ska kunna konkurrera på lika villkor på den internationella marknaden bör de förutsättningar som här har beskrivits kartläggas i ett långsiktigt perspektiv. Riksdagen bör genom ett tillkännagivande uppmana regeringen att se till att detta sker. Därmed blir motion 2011/12:N214 (S) helt tillgodosedd och tillstyrks. Övriga här aktuella motioner avstyrks i berörda delar.

3. Näringspolitikens inriktning, punkt 1 (V)

av Kent Persson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:N414 av Kent Persson m.fl. (V) yrkandena 1, 2 och 13 samt avslår motionerna

2011/12:T445 av Jörgen Hellman m.fl. (S) yrkande 4,

2011/12:N214 av Kurt Kvarnström m.fl. (S),

2011/12:N224 av Thomas Strand (S),

2011/12:N238 av Hans Backman (FP) yrkandena 1–3,

2011/12:N243 av Gustav Nilsson och Betty Malmberg (båda M),

2011/12:N291 av Johan Löfstrand m.fl. (S),

2011/12:N322 av Raimo Pärssinen m.fl. (S) och

2011/12:N344 av Lars Johansson m.fl. (S) yrkandena 1, 2 och 8.

Ställningstagande

Min syn på hur näringspolitiken bör inriktas och utformas skiljer sig från regeringens. I likhet med vad som anförs i motion 2011/12:N414 (V) bör fokus i större utsträckning ligga på innovationsfrågor, och statens långsiktiga ansvar bör betonas.

Den globala konkurrensen ökar. För att kunna behålla välfärden måste Sverige konkurrera med kunskap och innovationer och inte med låga löner. Därför behövs en sammanhållen innovationspolitik och en särskild innovationsminister. För att behålla och utveckla det svenska välfärdssamhället är det nödvändigt att exportindustrin kan upprätthålla sina marknadsandelar. Ett problem är den s.k. svenska paradoxen, dvs. att Sverige är bra på att forska och ta fram innovationer men dåligt på att kommersialisera dessa till produkter och tjänster. Om Sverige skulle lyckas bättre med kommersialiseringen skulle det leda till nya företag och fler sysselsatta. Näringslivets problem utgörs inte av en för hög lönenivå, en för omfattande arbetsrättslig trygghet eller för mycket inflytande för löntagarna, utan det rör sig om ett strukturellt problem. Ny teknik och utslagning av företag med låg produktivitet bidrar till strukturförändringar.

Den svenska industrin är fortfarande framgångsrik i fråga om forskning och utveckling och innovationer. Mot bakgrund av den globala utvecklingen gäller det dock att olika aktörer är lyhörda för ekonomiska och miljömässiga skiften. En regering som känner sig nöjd med den befintliga situationen tappar i förmåga, och på motsvarande sätt tappar nöjda företagsledare och ett passivt näringsliv i förmåga. Regeringen har hittills inte förmått att agera och verkar inte heller ens ha förstått de utmaningar Sverige står inför. Basen för en ekonomiskt uthållig tillväxt är en jämn tillgång till material, energi och kunskap. Om tillgången till råvaror minskar, blir innovationer och produkter med högre förädlingsvärden och lägre resursförbrukning allt viktigare. Mot den redovisade bakgrunden anser jag att det behövs ett innovationsprogram.

Innebörden av begreppet innovation skulle behöva fastställas. Enligt Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) uppkommer en innovation då kunskap omsätts i nya värden. IVA har exemplifierat med begreppen produktinnovation (mobiltelefon), processinnovation (internetbank), organisatorisk innovation (lean management), affärsmodellinnovation (Spotify) och inputinnovation (maxfasmaterial som ersätter guld). Jag anser att denna precisering täcker in det viktigaste av begreppet innovation.

Många länder har inrättat nationella innovationsstrategier. Jag anser att Sverige också behöver en innovationsstrategi. Vinnova har i en rapport, Att utveckla öppna innovationsarenor – erfarenheter från Vinnväxt (VR 2011:09), identifierat avsaknaden av långsiktighet i svensk innovationspolitik som ett problem. Statliga insatser för att stimulera investeringar i forskning och utveckling och i innovationer har mycket stor betydelse för Sveriges framtida konkurrenskraft. Sådana insatser bör riktas till områden där Sverige är starkt och som utgör globala tillväxtområden. Samverkan mellan företag, universitet och högskolor, forskningsinstitut och myndigheter är av yttersta vikt för att åstadkomma långsiktighet. Eftersom de små och medelstora företagen har svårast att ta till sig innovativ utveckling bör en stor del av insatserna riktas till dessa.

Jag vill också påpeka att det är centralt att Sverige har en fungerande infrastruktur för bl.a. transporter. Det är vidare djupt otillfredsställande att det råder en ordning som innebär att många människor är arbetslösa samtidigt som vissa sektorer inom industri- och tjänstesektorerna efterfrågar kvalificerad arbetskraft.

I jämförelse med andra länder har Sverige en något lägre andel små företag. Det största problemet är dock bristen på växande småföretag. Små och medelstora företag svarar för en mycket liten del av den forskning och utveckling som utförs. Ungefär 10 % av den totala FoU-verksamheten inom företagssektorn utförs av företag med färre än 50 anställda. Dessutom köps dessa företag ofta upp av utländska investerare, och arbetstillfällen skapas därmed utanför Sverige. Den kris som världen nu genomgår ger en möjlighet att förändra företagen i riktning mot framtidens produkter och tjänster. Under en kris råder det av flera anledningar brist på kapital för innovationer, och risktagande från privata investerare uteblir. Staten bör i ett sådant läge ta ett långsiktigt ansvar för framtiden.

Med det anförda föreslår jag att riksdagen genom ett tillkännagivande uppmanar regeringen att vidta åtgärder så att näringspolitiken får en inriktning i enlighet med vad jag här har angett när det gäller innovationspolitiken, en innovationsstrategi och statens långsiktiga ansvar. Med ett sådant beslut av riksdagen blir motion 2011/12:N414 (V) helt tillgodosedd i berörda delar och tillstyrks. Övriga här aktuella motioner avstyrks i motsvarande delar.

4. Näringspolitikens inriktning, punkt 1 – motiveringen (MP) av Lise Nordin (MP).

Ställningstagande

Min syn på näringspolitikens inriktning skiljer sig från regeringens. Min och Miljöpartiets syn framgår av den reservation (nr 2) som företrädaren för Miljöpartiet i finansutskottet lämnade i betänkandet om utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna (bet. 2011/12:FiU1).

Den svenska ekonomin behöver moderniseras så att nya, hållbara jobb skapas i fler och växande företag. En bärande del i Miljöpartiets strategi handlar om de nya jobb som växer fram i en grön modernisering av samhället. Jobben ska växa fram i tjänstesektorn och i miljöteknikföretag, men också inom den traditionella industrin genom investeringar i forskning och utveckling, i infrastruktur, i förnybar energi och i hållbara och energieffektiva bostäder.

I en grön ekonomi får entreprenörer, innovatörer och forskare ökat utrymme. Det ska vara lika självklart att starta ett företag som att söka ett arbete. Villkoren för entreprenörskap och företagande ska förbättras genom

sänkta kostnader för att anställa personal och minskat regelkrångel. Sverige behöver en företagarpolitik där alla som bär på idéer till företag får möjlighet att förverkliga dem och där små företag får växa.

Småföretagen i Sverige utgör en stor potential i omställningen till ett grönare samhälle. Dessa företag pekar ut den höga nivån på arbetsgivaravgiften och det betungande sjuklöneansvaret som de två största hindren för att växa och skapa nya jobb. I syfte att underlätta för de små företagen bör arbetsgivaravgiften permanent sänkas med 10 procentenheter på en lönesumma upp till maximalt ca 830 000 kr och sjuklöneansvaret för företag med upp till tio anställda avskaffas helt.

Arbetslösheten för unga har hållit sig kvar på höga nivåer de senaste decennierna. Det krävs en rad åtgärder för att minska ungdomsarbetslösheten. Arbetsgivaravgiften bör avskaffas helt i ett år för företag som anställer unga arbetslösa. Möjligheten att läsa in gymnasiekompetens på folkhögskola eller inom den kommunala vuxenutbildningen behöver förbättras, och 5 000 nya utbildningsplatser bör inrättas. Unga mellan 20 och 24 år som saknar fullgod gymnasieutbildning bör också ges möjlighet till studiemedel utan återbetalningskrav för att läsa in gymnasiet på folkhögskola eller komvux. Utöver dessa platser bör det införas ett tillfälligt konjunkturpaket i form av 2 500 platser i arbetsmarknadsinriktad yrkesutbildning för unga och 1 000 fler platser på yrkeshögskolan. Dessutom bör 1 200 platser inrättas i ett traineeprogram i välfärden.

Eftersom de motioner som behandlas i detta avsnitt har en helt annan inriktning än den som jag förordar föreslår jag att riksdagen avslår samtliga här aktuella motioner i berörda delar.

Särskilda yttranden

1. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv, punkt 3 (S)

Lars Johansson (S), Carina Adolfsson Elgestam (S), Krister Örnfjäder (S), Ann-Kristine Johansson (S), Börje Vestlund (S) och Karin Åström (S) anför:

Socialdemokraterna anser att Sverige behöver en ny färdriktning. Vi vill ha ett samhälle där välfärd och möjligheter kommer alla till del, och där hinder för människors frihet rivs så att de kan förverkliga sina drömmar. Vi vill utveckla Sverige till att bli ett mer modernt, jämställt och framåtblickande samhälle byggt på gemenskap, solidaritet, rättvisa, kreativitet och trygghet.

Vi kan aldrig acceptera arbetslösheten. Full sysselsättning är det övergripande målet för den socialdemokratiska ekonomiska politiken. Sverige har inte råd med det slöseri som arbetslösheten innebär. En förutsättning för att minska arbetslösheten och öka sysselsättningen är ett mer jämställt samhälle. När män och kvinnor delar på ansvaret för jobb och familj förbättras både den ekonomiska tillväxten och människors livskvalitet. Kvinnor och män ska ha samma frihet och självständighet, samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter och lika makt att forma sina liv. När alla har ett arbete blir Sverige rikt, både ekonomiskt och mänskligt. Alla har en skyldighet att bidra till samhällets utveckling utifrån sina förutsättningar. Med fler människor i arbete klaras finansieringen av utbildning, vård och omsorg för alla.

Vi har högre ekonomiska ambitioner för Sverige än vad regeringen har. Sverige ska ligga i framkant av utvecklingen även i framtiden. Därför krävs handlingskraft redan i dag. Socialdemokraterna vill skapa en ny ekonomisk politik. Sverige ska använda varenda skattekrona rätt, för att säkra framtidens tillväxt. Vi har en tydlig vision för att göra Sverige till en konkurrenskraftig, kunskapsbaserad ekonomi. Om Sverige ska stå starkt i framtiden måste Sverige konkurrera med hög kompetens och goda arbetsvillkor – och inte med låga löner.

Regeringens ensidiga ekonomiska politik baserad på stora skattesänkningar har nått vägs ände. Utanförskapet är oförändrat, arbetslösheten har ökat, klyftorna och barnfattigdomen har växt, liksom de ekonomiska skillnaderna mellan könen. Fler är långtidsarbetslösa, bostadsbyggandet har minskat och skolresultaten försämrats. Sverige behöver en ny färdriktning också för den ekonomiska politiken.

Läget i världsekonomin är allvarligt. Risken för recession i Europa är uppenbar. Det ställer stora krav på den ekonomiska politiken även i Sverige. Starka offentliga finanser är avgörande. Nu gäller det att göra rätt saker. Vi vill prioritera investeringar i det som också långsiktigt bygger Sverige starkt – utbildning, infrastruktur och bostäder.

Då behöver den svenska konkurrenskraften utvecklas. Sverige behöver en förstärkt strategisk samverkan mellan staten, näringslivet och akademien med mer av samarbete och gemensamma prioriteringar av såväl forskningsresurser som utbildning.

Ökade klyftor ger inte fler jobb och en bättre ekonomisk utveckling, utan ekonomin växer genom att människor utvecklas. Strävan efter ekonomisk utveckling och ökad jämlikhet är två sidor av samma mynt. Det ska alltid krävas av den enskilde att denne gör rätt för sig efter bästa förmåga. Men var och en ska också veta att samhället fungerar och möjliggör ett bättre liv för alla. Detta är kärnan i vad vi kallar värdeburen tillväxt, en moralisk ekonomisk utveckling.

Miljöproblemen kräver investeringar och tuffa miljökrav. Sverige ska ta sin del av miljöansvaret och gå före på miljöområdet. Sverige ska vara först med att använda framtidens miljövänliga teknik. Då krävs investeringar i järnväg och kollektivtrafik, ett nytt klimatinvesteringsprogram och stimulanser av mer miljövänliga bilar.

Vi tror på ett modernt arbetsliv där de anställdas intressen står i centrum. Vi tror även på ett arbetsliv där människor trivs, har möjligheter till inflytande över sin arbetssituation och kan utvecklas i jobbet. Det är en avgörande del av den kunskapsbaserade ekonomi och den värdeburna tillväxt som vi vill se för Sverige.

Sverige behöver en ny färdriktning där alla tillsammans är med och tar ett gemensamt ansvar för att hålla ihop landet. De som tjänar allra bäst kan bidra lite mer i ett tufft ekonomiskt läge. Genom en aktiv social investeringspolitik kan barnfattigdomen avskaffas, fler barn och unga ges en god utbildning, möjligheterna till kulturupplevelser ökas och fler komma i arbete. Då blir det ett bättre samhälle för alla.

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen (bet. 2011/12:FiU1) har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat, avstår vi från att delta i utskottets beslut avseende punkt 3 om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv. Vårt budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Vi vidhåller vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 24 borde ha ökats med 500 miljoner kronor på det sätt som framgår av motion 2011/12:N348 (S) och av bilaga 2. I motionerna 2011/12:N344 (S) och 2011/12:Ub461 (S) redovisas hur den föreslagna ökningen borde användas.

Vi anser att det borde ha inrättats ett nytt anslag, benämnt Strategisk samverkan, och att det borde ha avsatts 500 miljoner kronor per år under fyra år till detta. Medlen borde användas för att inrätta former för strategisk samverkan mellan forskning och näringsliv för att stärka den svenska konkurrenskraften.

Innovationskluster och utvecklingsregioner är en viktig del om Sverige ska kunna attrahera internationella forskningsinvesteringar som är till gagn för industrier och företag. Näringslivets behov av framgångsrika forsknings-

insatser måste tillgodoses och tillgången till riskkapital förbättras. I nära dialog med näringslivet borde det byggas upp branschprogram för att möta de behov som finns – nu och i framtiden. Nya branschprogram skulle kunna fylla en viktig funktion för omställning av industrin så att den förblir konkurrenskraftig.

Inom ramen för branschprogrammen skulle det finnas goda förutsättningar att bygga upp effektiva strukturer för kunskapsöverföring och teknikutveckling mellan akademien och industrin genom innovationskluster. Om Sverige fortsatt ska vara en ledande industrination måste forskning, utbildning och innovation bilda ett väl fungerande sammanhang. Detta förutsätter samverkan mellan forskning, högre utbildning och innovation och är nödvändigt för att klara den framtida konkurrenskraften.

Om Sverige ska kunna fortsätta att vara ett attraktivt land för forskning inom medicin, medicinteknik och läkemedel krävs det mer av samordning och långsiktig samverkan mellan sjukvården, universiteten och industrin. Den samlade medicinska forskningen har stor betydelse för vården. Samverkan mellan grundforskning, tillämpad forskning och utveckling av nya produkter kan bidra till att nya rön och innovationer snabbare når patienterna och att personalen i vården får möjlighet till utveckling och förnyelse. Vi är övertygade om att det finns en stor potential för ett nära samarbete såväl för industrin som för vården.

Vi anser därför att staten, inom ramen för den föreslagna branschprogramsstrukturen, borde ta initiativ till en bred överenskommelse mellan parterna (staten, landstingen och industrin) om forskningens roll och villkor i vården samt om vilket åtagande och ansvar varje part ska ha. En sådan överenskommelse skulle medverka till att det upprättas en struktur som möjliggör forskning och klinisk forskning som en del av vårdens vardag. Målet borde vara en långsiktig överenskommelse. Ytterst handlar det om patientnytta, att med en långsiktig samverkan skapa förutsättningar för ökad hälsa och bättre vård.

Vidare anser vi att det finns ett stort behov av en sammanhållen gruvstrategi för Sverige, vilket borde ha kunnat tillgodoses inom ramen för det föreslagna nya anslaget. Gruvnäringen växer kraftigt, tack vare den snabbt ökande globala efterfrågan på råvaror. Nya fyndigheter blir brytvärda i takt med att världsmarknadspriserna ökar. Prospekteringen i Sverige intensifieras. Detta innebär möjligheter till nytt skatteunderlag och framtidstro i regioner som tidigare haft problem med avfolkning. Det skapar nya arbetstillfällen såväl i den direkta gruvnäringen som i dess kringnäringar. Det medför en intensifierad samverkan mellan näringen, samhället, utbildningsanordnarna och fackliga organisationer. Några av de stora utmaningarna för gruvnäringen handlar om att få tillgång till utbildad arbetskraft. Det finns en stor efterfrågan på arbetskraft, men företagen har svårt att hitta rätt kompetens, vilket är ett hinder för gruvnäringens fortsatta expansion. I

detta sammanhang måste prioriteringar av infrastruktursatsningar präglas av synen att inte enbart tillgodose människors pendlingsmöjligheter utan också näringslivets behov i hela landet.

2. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv, punkt 3 (MP)

Lise Nordin (MP) anför:

Sverige har fantastiska möjligheter att genom klimatsmarta investeringar skapa många nya arbetstillfällen, forma ett hållbart samhälle och bygga Sverige starkare inför framtiden. Miljöpartiets vision är ett Sverige med 100 % förnybar energi, energieffektiva bostäder och snabba och punktliga järnvägstransporter. Den ekonomiska oron gör det än viktigare att göra framtidsinvesteringar som löser både ekonomiska problem på kort sikt och miljöproblem långt in i framtiden.

Det osäkra ekonomiska läget i omvärlden ökar trycket på alla politiska partier att tydliggöra vilka prioriteringar man gör för att bygga ekonomin stark även på längre sikt. I det gröna alternativet till regeringens budgetförslag presenteras därför åtgärder för mer framtidstro och bättre fördelning av de gemensamma resurserna.

För mig och Miljöpartiet är det självklart att göra effektiva statsfinansiella prioriteringar. Inom det reformutrymme som finns att tillgå måste långsiktiga investeringar prioriteras. Dessutom måste klyftorna i samhället minskas genom omfördelningar inom ramen för skattesystemet.

Miljöpartiets budgetmotion 2011/12:Fi241 (MP) har fokus på investeringar som betalar sig både nu och i framtiden. Ökad kvalitet i skolan och investeringar som tar Sverige till ett klimatsmartare samhälle är områden som är särskilt viktiga. Det finns knappast någon bättre investering än kunskap. Varje krona som i dag läggs på skolan kommer att betala sig på sikt. Det här är investeringar som ger utrymme för nya idéer att växa fram och för svenska innovationer att industrialiseras. Det kräver också en företagspolitik där alla som bär på idéer till företag får möjlighet att förverkliga dem och där små företag får växa.

En annan viktig komponent i den gröna ideologin är ansvaret för att hålla ihop samhället, att ge en hjälpande hand till dem som är sjuka eller som riskerar att hamna utanför samhället. I det gröna budgetalternativet föreslås även en kraftigt förbättrad sjukförsäkring. Vidare tas de första stegen till att avskaffa en av de värsta skamfläckarna i det svenska samhället, att en växande grupp barn lever i fattiga familjer. Människor kan välja mycket i livet, men inte i vilken familj de föds.

För Miljöpartiet är budgetöverskott och varsamhet med statens finanser inte målet med politiken. Det är ett verktyg för att skapa ett hållbart samhälle med mindre klyftor och god miljö, ett samhälle som med gott samvete kan lämnas över till kommande generationer.

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen (bet. 2011/12:FiU1) har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den jag önskat, avstår jag från att delta i utskottets beslut avseende punkt 3 om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv. Miljöpartiets budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Jag vidhåller vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 24 borde ha ökats med 500 miljoner kronor på det sätt som framgår av motion 2011/12:N418 (MP) och av bilaga 2.

Anslaget till forskning och utveckling (1:2), som Vinnova disponerar, borde ha ökats med 100 miljoner kronor. Dessa medel borde ha tillförts programmet Forska & Väx, inom vilket Vinnova finansierar forsknings- och utvecklingsprojekt i små och medelstora företag. Därmed skulle det ske en kraftig ökning av programmet, från nuvarande 120 till 220 miljoner kronor per år. För att Sverige ska klara sig i den hårdnande internationella konkurrensen krävs att det sker en ständig utveckling och stimulans av den kunskapsintensiva industrin och tjänstesektorn. Programmet Forska & Väx har varit populärt, och många företag har inte kunnat få finansiering för sina utvecklingsförslag.

För anslaget till Tillväxtverket (1:4) borde en ökning med totalt 250 miljoner kronor ha skett. Denna ökning borde ha fördelats på sex ändamål. Ett gäller åtgärder för att underlätta samverkan mellan skolor och näringsliv. Praktikplatser för unga, s.k. praoplatser, borde utvecklas och moderniseras och vara en stomme i en sådan samverkan. Jag anser att 80 miljoner kronor borde ha avsatts för en pott där kommuner eller enskilda skolor skulle kunna söka medel för att bygga upp en struktur och underlätta för skolorna att samverka med näringslivet. Ett annat område som borde ha tillförts medel gäller myndighetsövergripande regelörenklingsarbete. Regelkrångel och omfattande byråkrati utgör ett stort hinder för många företag, och Tillväxtverket har beräknat att regelkrånglet kostar svenska företag 100 miljarder kronor om året. Regelkrångel hindrar särskilt små företag från att växa och utvecklas. Det bör vara så enkelt som möjligt för företag att verka i Sverige, och därför borde Tillväxtverket, Arbetsmiljöverket, Skatteverket och Naturvårdsverket ha tillförts 20 miljoner kronor för att påskynda arbetet med att ta fram konkreta förslag på hur regelbördan för företag kan minskas inom deras respektive ansvarsområden.

Två områden som borde ha tillförts ökade medel inom anslaget till Tillväxtverket är mikrokrediter för landsbygdsföretagare och för personer som nyligen anlänt till Sverige. Många som vill starta företag har svårt att få tillgång till startkapital. Särskilt i tider av ekonomisk oro är den privata kapitalmarknaden ovillig att ta risker. Det borde ha gjorts en satsning på 50 miljoner kronor per år på mikrokrediter riktade till landsbygdsföretagare för att ge människor boende utanför tätorterna rimliga möjligheter att pröva sina företagsidéer. Fler företag på landsbygden ökar också möjligheterna att behålla en god service i hela Sverige. Vidare borde det ha gjorts

en satsning på 50 miljoner kronor per år på mikrokrediter för företag som startas av nyanlända svenskar. Många människor som kommer till Sverige från andra länder har tidigare erfarenhet av att driva små företag. Dessa personer skulle ganska enkelt kunna starta liknande företag i Sverige men hindras ofta av brist på kapital och svårigheter att få lån.

Ytterligare ett område som borde ha tillförts ökade medel inom ramen för anslaget till Tillväxtverket gäller socialt företagande. Det finns inte någon formellt vedertagen definition av socialt företagande, och det finns inte heller någon särskild lagstiftning eller något särskilt regelverk för detta företagande. En del av det sociala företagandet är den sektor som ofta benämns arbetsintegrerande sociala företag, vilka är företag som driver näringsverksamheter och har som ändamål att integrera personer som har svårt att få jobb på arbetsmarknaden. Dessa företag återinvesterar som regel sina vinster i den egna verksamheten. År 2008 fanns det 150 arbetsintegrerande sociala företag med sammanlagt ca 4 500–5 000 verksamma personer. Medarbetarna i de sociala företagen är ofta före detta kriminella, tidigare missbrukare, personer med funktionsnedsättningar, långtidssjukskrivna och långtidsarbetslösa. Huvuddelen av de arbetsintegrerande sociala företagen är organiserade som kooperativ. För insatser för socialt företagande borde 25 miljoner kronor ha avsatts. Slutligen borde 25 miljoner kronor ha avsatts för åtgärder för att främja egenanställning inom anslaget till Tillväxtverket. Egenanställning innebär att en person blir anställd i ett företag som fungerar som arbetsgivare under den tid personen har kunder och uppdrag. Den egenanställda ansvarar själv för att arbeta in sin egen lön och utveckla verksamheten medan företaget sköter administration och ekonomihantering mot en avgift. En egenanställning kan vara ett första steg till att starta egen näringsverksamhet. Det finns tyvärr dock regelverk som hindrar dem som vill bli egenanställda, t.ex. utformningen av kollektivavtal. Myndigheternas kunskap om egenanställning behöver också förbättras. Tillväxtverket borde ges i uppdrag att vara en samordnande myndighet för egenanställning och svara för bl.a. informationsspridning, samordning av statliga insatser, bidrag för start av egenanställningsföretag och utbildning av myndighetspersonal om egenanställning.

Anslaget Näringslivsutveckling m.m. (1:5) borde ha ökats med totalt 100 miljoner kronor, fördelat på fyra ändamål. Ett gäller ett entreprenörsprogram i skolan, där 20 miljoner kronor borde ha tillförts Tillväxtverket. Dåvarande Verket för näringslivsutveckling (Nutek) fick 2004 i uppdrag av regeringen att under tre år genomföra ett nationellt entreprenörskapsprogram. Målet med entreprenörskapsprogrammet var att öka andelen entreprenöriella individer och på lång sikt öka antalet företag. Programmet har varit mycket uppskattat och innehållit många kreativa och nyskapande arbetssätt. Eftersom regeringen inte förlängde programmet, upphörde det vid halvårsskiftet 2008. Regeringen har visserligen gett Skolverket i uppdrag att arbeta mer med entreprenörskap, men den tillför inte medel utan de tas från annan verksamhet. För att garantera att den tidigare, positiva

verksamheten fortsätter borde entreprenörskapsprogrammet permanentas. Det andra området som borde ha tillförts ökade medel – 20 miljoner kronor per år – gäller regionala resurscentrum för kvinnor. Kvinnor är tydligt underrepresenterade bland Sveriges företagare. Det är känt att många kvinnor har goda företagsidéer som de inte vågar eller vet hur de ska förverkliga. En effektiv metod för att uppmuntra kvinnors företagande är att skapa arenor för utbyte av erfarenhet och kunskap mellan kvinnliga entreprenörer.

Ytterligare ett område som borde ha tillförts ökade medel inom ramen för anslaget Näringslivsutveckling m.m. är miljöteknikområdet, där 50 miljoner kronor per år borde ha avsatts för ett nytt branschprogram för miljöteknik och 10 miljoner kronor per år för samordning av miljöteknikinsatser. Miljötekniksektorn har möjlighet att bli en stor framtidsbransch för Sverige. Ett nytt branschprogram för miljöteknik skulle öka möjligheten till stöd, nätverksbildning och informationspridning mellan miljöteknikföretag. Även samordningen mellan offentliga aktörer på miljöteknikområdet, t.ex. statliga myndigheter och regionala miljöteknikfonder, skulle kunna förbättras. När det gäller samordning av miljöteknikinsatser har Sveriges miljöteknikråd (Swentec) haft i uppdrag att stärka svenska företags affärsmöjligheter och konkurrenskraft inom miljöteknik, miljöanpassade varor, tillverkningsprocesser och tjänster på de svenska och internationella marknaderna. Swentec har lyckats väl med att stödja miljöteknikutvecklingen. Regeringen har dock omvandlat Swentec till en tidsbegränsad delegation under Regeringskansliet, vilket jag anser är olyckligt. Delegationens arbete måste i stället göras långsiktigt. Ett viktigt uppdrag för Swentec bör vara att samordna och effektivisera de insatser som görs av olika statliga institutioner, vilket innebär att Swentec också måste ha vissa resurser för att samarbeta och samverka med andra aktörer, inklusive regionala aktörer.

Slutligen borde anslaget till turistfrämjande (1:7) ha ökats med 50 miljoner kronor. Dessa medel borde ha använts för utveckling och samordning av insatser för ekoturism på regional och statlig nivå. Sverige har med sin fantastiska natur stora möjligheter för ökad ekoturism.

3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv, punkt 3 (SD)

Lars Isovaara (SD) anför:

Sverigedemokraterna är ett Sverigevänligt parti. Partiet har idémässigt låtit sig inspireras av såväl socialkonservatismen som delar av den svenska folkhemstanken. Syftet är att kombinera principen om grundläggande social rättvisa med traditionella värdekonservativa idéer.

Det övergripande målet med Sverigedemokraternas politik är att skapa ett välmående samhälle – ett folkhem – präglad av trygghet, harmoni och solidaritet. Erfarenheter från Sveriges historia och omvärlden visar att de viktigaste faktorerna för att kunna skapa ett sådant samhälle är småskalig-

het, en fungerande rättsstat, en stark gemensam identitet och grundläggande social rättvisa. Några nyckelord i partiets politik är förvaltare, stabilitet, trygghet, kontinuitet och omtanke.

I det Sverige som jag vill se kan svenska löntagare känna sig trygga med att deras intressen står i främsta rummet. Grunden för välfärd och trygghet är arbete. Av den anledningen tar Sverigedemokraterna sikte på full sysselsättning och vill samtidigt motverka såväl regeringens lönedumpningspolitik som andra partiers bidragslinje.

Det Sverige som jag vill se är ett land som är präglad av hänsyn och trygghet, ett land där medborgarna känner samhörighet och därigenom en naturlig tillit till andra medborgare. Sverigedemokraterna vill bygga ett land där frihet och öppenhet är ledord för alla och där det svenska kulturarvet värnas. Det är ett land där folkhemmet är byggt på en gemensam värdegrund och på svenskarnas rätt att utveckla sin kultur på egna villkor. Sverige bör föra en ansvarsfull invandringspolitik.

I Sverige bör tidigare generationers samlade kunskap och erfarenhet föras vidare. I Sverige bör det inte finnas några önskade barn, och föräldrar och barn bör erbjudas en genuin trygghet och friheten att själva forma sin vardag.

De styrande politikerna har under de senaste decennierna skapat ett samhälle med tärande utanförskap, hög arbetslöshet och försämrade välfärd. Av det svenska folkhemmet, ett samhälle präglad av gemenskap och social och ekonomisk trygghet, återstår nästintill ingenting. Det samhälle och den arbetsmarknad som förr inrymde en hög grad av inre sammanhållning och en mycket låg arbetslöshet har bytts ut mot ett miljonhövdat utanförskap, en hög arbetslöshet, en försämrade välfärd, ett nedmonterat försvar och sänkta ersättningsnivåer. De gamla partiernas politik har för länge sedan passerat bästföredatumet. Sverige behöver en ny välfärdspolitik.

Sverigedemokraternas skuggbudget, vilken presenterats i motion 2011/12:Fi242 (SD), går i stort ut på att omfördela medel från den kostsamma invandringspolitiken och det verkningslösa utvecklingsbiståndet till nödvändiga välfärds- och trygghetsåtgärder samt utökade riktade bistånd till verkliga flyktingar i världen. Med en sådan politik förbättras levnadsvillkoren för de äldre, både vad gäller ekonomi och livskvalitet. I Sverigedemokraternas budgetalternativ presenteras förslag som siktar mot att nå full sysselsättning, återställa välfärden, minska brottsligheten, förbättra villkoren för de äldre och återskapa den identitetskänsla som är så avgörande för hela den solidariskt finansierade välfärden, tryggheten och gemenskapen.

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen (bet. 2011/12:FiU1) har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den jag önskat, avstår jag från att delta i utskottets beslut avseende punkt 3 om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv. Sverigedemokraternas budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Jag vidhåller vår uppfatt-

ning och anser att anslagen inom utgiftsområde 24 borde ha ökats med 62 miljoner kronor på det sätt som framgår av motion 2011/12:N420 (SD) och av bilaga 2.

De ökade medlen borde ha använts för att höja ett flertal anslag som på olika sätt syftar till att stimulera innovationer, investeringar, exporten och tillväxten. Det gäller anslagen Näringslivsutveckling m.m. (1:5) som borde ha höjts med 17 miljoner kronor, Turistfrämjande (1:7) som borde ha höjts med 8 miljoner kronor, SGU: Geologisk undersökningsverksamhet m.m. (1:8) som borde ha höjts med 10 miljoner kronor, Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m. (1:22) som borde ha höjts med 5 miljoner kronor, Exportfrämjande verksamhet (2:3) som borde ha höjts med 16 miljoner kronor och Investeringsfrämjande (2:4) som borde ha höjts med 6 miljoner kronor.

4. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv, punkt 3 (V)

Kent Persson (V) anför:

Trots att Sverige är ett av de länder i världen som har starkast statsfinanser har massarbetslöshet blivit vardag och ojämlikheten brett ut sig allt mer. Vänsterpartiet menar att det är tid för investeringar i fler jobb, ökad jämlikhet och bättre välfärd. Med Vänsterpartiets budgetalternativ, vilket framgår av motion 2011/12:Fi243 (V), skapas 125 000 nya jobb och utbildningsplatser redan 2012.

Full sysselsättning är det överordnade målet, och Vänsterpartiets budgetförslag är inriktade på att investera i nya jobb. I stället för att ge mer medel till krogägarna satsas på en generationsväxling på arbetsmarknaden. Vidare borde det införas en riskkapitalfond för hållbar industriell utveckling, och särskilda medel borde avsättas för att stödja innovationer och utveckling inom små företag och för branschprogram inom t.ex. vindkrafts- och besöksnäringarna.

Vänsterpartiets förslag innefattar även ett investeringsstöd för att bygga billiga och energisnåla hyresrätter. Vänsterpartiets mål är 20 000 nya hyresrätter om året. En omfattande satsning på upprustning av miljonprogrammen och välfärdslokaler som skolor, förskolor och äldreboenden skulle enligt detta förslag också genomföras. Tillgängligheten förbättras genom ett särskilt investeringsstöd. Genom satsningar på kraftigt ökad kapacitet på järnvägen kan förseningar på allvar minskas för både människor och gods, och därigenom skapas också nya jobb. Detsamma gäller Vänsterpartiets förslag för att öka resandet med kollektivtrafik. Vänsterpartiets förslag inbegriper också en miljardsatsning på gröna jobb för miljön och klimatet. Medan regeringen pratar om arbetslinjen vill Vänsterpartiet att det skapas riktiga jobb.

Det svenska folkets skattemedel bör användas till bättre skolor, sjukhus och bibliotek, inte till vinster för riskkapitalbolagens ägare. Det ska enligt min mening vara förbjudet att driva välfärdsverksamheter i bolagsform med vinst som drivkraft. Kvaliteten i välfärden bör höjas genom att ansla-

gen ökas och att det anställs mer personal. Vidare bör statsbidragen till kommunerna värdesäkras både för att garantera välfärdens kvalitet och för att skapa fler arbetstillfällen. På så sätt förbättras också kvinnors levnadsvillkor. Därtill bör en rejäl satsning på mer personal och utbildning inom äldreomsorgen genomföras. En rad satsningar för att förbättra kvaliteten i sjukvården och omfattande satsningar för att skapa en likvärdig utbildning och minskade barngrupper på fritid har också lagts fram av Vänsterpartiet. Förslag har även lämnats för att skapa en god sjukförsäkring och återförsäkra de som utförsäkrats till följd av regeringens försämringar. Föräldraförsäkringen bör individualiseras och underhållsstödet höjas och värdesäkras.

Ett arbetsliv måste skapas där fler får plats. Tvångsarbetet i regeringens fas 3 bör avvecklas. I stället bör en bred satsning på övergångsjobb, utbildningsplatser och arbetsmarknadspolitiska åtgärder som leder till jobb och som rustar människor med kunskap genomföras. Arbetslöshetsförsäkringen måste återupprättas. RUT-avdraget bör avskaffas, och dessa medel bör i stället användas till att skapa platser inom barnomsorg på obekvämt arbetstid för alla dem som arbetar kvällar, nätter och helger.

I motsättning till dessa reformer står regeringens ensidiga skattesänkarpolitik. I och med den minskar möjligheterna att satsa på en bättre och utbyggd välfärd och en rättvis fördelning av ekonomiska resurser. Målsättningen med Vänsterpartiets skattepolitik är att få fler människor i arbete, trygga välfärden, öka jämlikheten och jämställdheten och skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. Då behövs större skatteintäkter än i dag. Vänsterpartiet vill därför ta steg mot ett skattesystem byggt på principen skatt efter bärkraft.

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen (bet. 2011/12:FiU1) har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den jag önskat, avstår jag från att delta i utskottets beslut avseende punkt 3 om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv. Vänsterpartiets budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Jag vidhåller vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 24 borde ha ökats med ca 2 555 miljoner kronor på det sätt som framgår av motion 2011/12:N365 (V) och av bilaga 2. I motionerna 2011/12:N245 (V) och 2011/12:N414 (V) utvecklas hur de föreslagna ökningarna borde användas.

Anslaget Vinnova: förvaltningskostnader (1:1) borde ha ökats med 50 miljoner kronor per år för en utökad satsning på innovativa offentliga upphandlingar som kan leda fram till ny sysselsättning inom svenskt näringsliv. De förutsättningar som finns för att utveckla den offentliga sektorns effektivitet och samtidigt stärka de innovativa företagens konkurrenskraft bör utnyttjas genom innovativ offentlig upphandling. Vinnova har föreslagit att offentliga innovationsupphandlingar för miljö, energi, hälsa, säkerhet, it och telekommunikation ska ges särskilt stöd för att minska riskerna för statliga myndigheter, landsting och kommuner i deras upphandlingsprocesser. Detta ligger helt i linje med hur Vänsterpartiet vill utforma politi-

ken på området. Offentliga aktörer skulle på så sätt kunna använda sin upphandling för att driva utvecklingen framåt när det gäller forskning och utveckling, innovationer och teknikutveckling.

För anslaget Vinnova: Forskning och utveckling (1:2) borde en förstärkning med 200 miljoner kronor för 2012 ha gjorts av programmet Forska & Väx, som finansieras inom detta anslag. Forska & Väx har lyckats knyta ihop småföretag med en forskningskompetens som småföretagen inte själva förfogar över. Sedan programmet startades har 3 000 projektansökningar kommit in, varav endast en liten del har beviljats. Våren 2011 kom det in 308 ansökningar på 411 miljoner kronor, varav endast 16 % kunde beviljas. Det stora intresset är en tydlig indikation på ett stort behov av ekonomiskt stöd men också på att många små företag bär på kommersiellt lovande innovationsidéer. En ökning av anslaget hade kunnat öka Forska & Väx:s möjligheter att finansiera fler projekt.

Anslaget Näringslivsutveckling m.m. (1:5) borde ha ökats med totalt 162 miljoner kronor. Av dessa medel borde 103 miljoner kronor ha använts för stöd till Industriella utvecklingscentrum (IUC). IUC, som för närvarande består av 15 IUC-bolag och över 500 direkta delägare kompletterade av 2 000 indirekta delägare, samarbetar regionalt med universitet, högskolor, industriforskningsinstitut, regionförbund, kommuner, fackföreningar m.fl. IUC arbetar med samverkansmodeller, samordning av utvecklingsprojekt, avknoppningar från större företag, utveckling av it-system hos företag och kompetensutveckling i småföretag. En stor del är branschprogram för framför allt basindustriområden. För att kunna öka takten i verksamheten borde ytterligare medel tillföras. IUC Sverige har till regeringen lämnat ett förslag, som dock har avslagits, som beräknades leda till en ökad omsättning på 25 % hos de deltagande företagen under en treårsperiod, en minskning av ohälsotalen med 10 % och ca 7 000 nya arbetstillfällen. Inom anslaget till näringslivsutveckling borde vidare Almi ha tillförts ökade medel för regionala insatser till innovationer och såddfinansiering med 50 miljoner kronor årligen. I de allra första skedena i en innovationsprocess är resultatet ofta osäkert. För den person eller det företag som inte backas upp av ett redan etablerat företag eller har stöd från en kreditgivare kan starten bli svår. Marknaden klarar uppenbarligen inte av denna situation, och därför bör staten ingripa. Det saknas alltså fortfarande kapital i delar av innovationskedjan fram till en färdig kommersiell tjänst eller produkt. Dessutom borde Almi ha tillförts ytterligare 10 miljoner kronor årligen till arbete med generationsskiften i företagen. Slutligen borde inom det här aktuella anslaget det extrastöd som regeringen vill ge apoteken för att främja avregleringen av apoteksmarknaden med sammantaget 3 miljoner kronor varav 1 miljon kronor för 2012 ha avvisats av riksdagen.

För anslaget Turistfrämjande (1:7) borde en ökning med 50 miljoner kronor ha gjorts. Besöksnäringen är starkt växande och skapar arbetstillfällen över hela landet. Staten borde i samarbete med kommuner, föreningar och företag ta ett ökat ansvar för att locka besökare till Sverige, vilket de ökade medlen hade kunnat användas för.

Anslaget Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag (1:18) borde ha avvisats. Detta anslag används huvudsakligen för konsulttjänster som leder fram till försäljning av statliga företag. Eftersom Vänsterpartiet konsekvent har sagt nej till dessa försäljningar anser jag att anslaget borde ha avvisats.

För anslaget Exportfrämjande verksamhet (2:3) borde det ha gjorts en ökning jämfört med regeringens förslag med 25 miljoner kronor årligen. Det är positivt att regeringen höjer anslaget med 50 miljoner kronor, men det räcker inte med tanke på den ökade globala konkurrensen och krisen i ekonomin för många nationer som Sverige exporterar till. För småföretag och medelstora företag som vill växa är exportmarknaden i stort sett en stängd marknad. Företagen saknar ofta de verktyg som behövs för att ta sig ut på mässor i utlandet och till enskilda företag och länder. Här kan staten fylla en viktig uppgift och gör så till en del. Exportrådet har dock slagit larm om att Sverige är på väg att hamna på efterkälken i förhållande till konkurrerande länder på de nya marknader som öppnat sig under de senaste decennierna, t.ex. Kina, Indien och Brasilien. De små och medelstora företagen står för en tredjedel av all export, men de exporterar i stor utsträckning till nära och traditionella marknader. Jag anser att det borde göras stora ansträngningar för att öka exporten. För att detta ska kunna åstadkommas borde Exportrådets verksamhet förstärkas genom ökat stöd till de regionala exportrådgivarna, förstärkt utbildning av exportsäljare på universitet och högskolor och en upprustning av statens och näringslivets samarbete på exportområdet.

Enligt min mening borde det ha införts ett nytt anslag, benämnt Fri programvara, och 10 miljoner kronor borde ha avsatts till detta. Medlen skulle användas för att inrätta ett kompetenscentrum för fria programvaror, liknande ett som finns i Norge. Det norska centrumet hjälper såväl den offentliga sektorn som företag och andra aktörer att gå över till fria programvaror, bl.a. i syfte att göra kostnadsbesparingar och att öka konkurrensen i mjukvarubranschen. En programvara som tagits fram med skattemedel borde enligt min mening vara fritt tillgänglig, särskilt gäller det den miljörörelaterade programvaran. Regeringen borde också låta utreda vilka slutsatser Sverige kan dra av föregångsexempel som t.ex. Nederländerna, som genomfört en övergång till fria programvaror och öppna standarder i det offentliga. Programvara utvecklas vanligtvis – precis som forskning – betydligt effektivare i fria och transparenta samarbetsformer. Fria programvaror bidrar också till att bryta mjukvarujättarnas makt och öka it-kompetensen.

Ytterligare ett nytt anslag – Branschprogram – borde ha införts, och 100 miljoner kronor borde ha avsatts för 2012 och 50 miljoner kronor de två därpå följande åren. I en nationell innovationsstrategi, som Vänsterpartiet anser bör inrättas, är samarbete viktigt. Därför borde det inrättas branschprogram inom strategiskt viktiga industri- och tjänstebanscher med deltagare från regering, företag, fack och myndigheter. Regeringen har passivt inväntat att de branschprogram som den tidigare, socialdemokratiska regeringen inrättade skulle avslutas, trots den vikt som industriföreträdare tillmätt dessa. Enligt min mening borde regeringen, i samtal med berörda parter, ta initiativ till två nya branschprogram, ett för att utveckla vindkraften och ett annat inom besöksnäringen.

Ett tredje nytt anslag borde ha inrättats – Innovationsprogram. Två miljarder kronor borde ha avsatts för en innovations- och riskkapitalfond. En sådan fond skulle verka för hållbar industriell utveckling med inriktning mot minskad resursanvändning och energiförbrukning och med uppgift att driva på för nya tekniska lösningar. Fokus skulle ligga dels på kommersialisering av forskningsresultat, dels på testbäddar och demonstrationsanläggningar. Nya produkter och tjänster måste kunna provas, demonstreras och certifieras, och för detta behövs öppna innovationsarenor med demonstrationsanläggningar och testbäddar. Ett statligt riskkapital är befogat i lägen när det privata riskkapitalet sviktar, och det kan också ta regionala hänsyn och därmed bidra till en levande landsbygd.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2011/12:1 Budgetpropositionen för 2012 utgiftsområde 24:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att avveckla Preaktio AB genom likvidation (avsnitt 3.6.1).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 500 000 000 kronor 2013–2017 (avsnitt 3.8.2).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:5 Näringslivsutveckling m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 650 000 000 kronor 2013–2015 (avsnitt 3.8.5).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 kronor 2013–2015 (avsnitt 3.8.9).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 besluta om kapitaltillskott på högst 1 000 000 000 kronor till Ersättningsmark i Sverige AB (avsnitt 3.8.19).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 2:3 Exportfrämjande verksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kronor 2013–2014 (avsnitt 4.6.3).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp av 500 000 000 000 kronor för exportkreditgarantier (avsnitt 4.6.7).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp av 10 000 000 000 kronor för investeringsgarantier (avsnitt 4.6.7).
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 besluta att Exportkreditnämnden får obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalning (avsnitt 4.6.7).
10. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 besluta om lån till Aktiebolaget Svensk Exportkredit intill ett belopp av 100 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8).

11. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 besluta om en kreditgaranti till Aktiebolaget Svensk Exportkredit intill ett belopp av 250 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8).
12. Riksdagen anvisar för 2012 anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt uppställning i avsnitt 1 i propositionen.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av en kraftfull innovationsstrategi.

2011/12:T445 av Jörgen Hellman m.fl. (S):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att underlätta företagande.

2011/12:N213 av Eva Flyborg (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fastställa det statliga huvudmannskapet för Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ) och säkerställa institutets långsiktiga finansiering.

2011/12:N214 av Kurt Kvarnström m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kartlägga basindustrins villkor ur ett internationellt perspektiv.

2011/12:N224 av Thomas Strand (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att satsa på fler jobb i små och medelstora företag.

2011/12:N238 av Hans Backman (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en samlad inriktning för entreprenörskapspolitiken.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bättre koordinering av de statliga insatserna för finansiering, rådgivning och ekonomiskt stöd till nystartade företag.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om systematiska utvärderingar av entreprenörskapspolitiken.

2011/12:N243 av Gustav Nilsson och Betty Malmberg (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ökade satsningar för ett bättre företagsklimat.

2011/12:N245 av Kent Persson m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning om övergång till fri programvara.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kompetenscenter.

2011/12:N291 av Johan Löfstrand m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att förbättra villkoren för småföretagare.

2011/12:N322 av Raimo Pärssinen m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för tillväxt och hållbar utveckling för industrin i Sverige.

2011/12:N344 av Lars Johansson m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inriktningen på svensk näringspolitik.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av företagsfrämjande, entreprenörskap och näringslivsutveckling.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att främja samspelet mellan industrin och tjänstesektorn.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av branschprogram som en del av omställningen till en konkurrenskraftig industri.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av en innovationsstrategi och behovet av kraftfulla satsningar på strategiska innovationsområden.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en långsiktig prioritering och samverkan för medicinsk forskning och utveckling.

2011/12:N348 av Lars Johansson m.fl. (S):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt uppställning:

(tabellen med förändringar är utelämnad här)

2011/12:N365 av Lars Ohly m.fl. (V):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt uppställning:

(tabellen med förändringar är utelämnad här)

2011/12:N414 av Kent Persson m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en innovationspolitik.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om innehållet i en innovationsstrategi.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en förstärkning av Forska och väx.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förstärkning av Almi innovation och sådd.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att använda innovativ upphandling.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stöd till innovativ upphandling.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om exportstöd.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utveckling av IUC (industriella utvecklingscentrum) och deras verksamhet.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen, i samtal med berörda parter, bör ta initiativ till två nya branschprogram, ett för att utveckla vindkraften och det andra inom besöksnäringen.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en innovations- och riskkapitalfond.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om statens långsiktiga ansvar.

2011/12:N418 av Jonas Eriksson m.fl. (MP):

3. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt uppställning:

(tabellen med förändringar är utelämnad här)

2011/12:N420 av Lars Isovaara m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar till utgiftsområde 24 Näringsliv 62 000 000 kr utöver vad regeringen föreslagit för budgetåret 2012 eller således 6 074 000 000 kr.

(tabellen med förändringar är utelämnad här)

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens förslag

Förslag till anslag för 2012 inom utgiftsområde 24
Näringsliv*Tusental kronor*

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse gentemot regeringen			
		S	MP	SD	V
1:1	Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader	169 341			+50 000
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 018 458	+100 000		+200 000
1:3	Institutens strategiska kompetensmedel m.m.	472 941			
1:4	Tillväxtverket	367 312	+250 000		
1:5	Näringslivsutveckling m.m.	649 022	+100 000	+17 000	+162 000
1:6	Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	79 621			
1:7	Turistfrämjande	140 035	+50 000	+8 000	+50 000
1:8	Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	217 194		+10 000	
1:9	Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	5 746			
1:10	Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.	8 571			
1:11	Patentbesvärsrätten	18 547			
1:12	Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	7 952			
1:13	Bidrag till terminologisk verksamhet	4 244			
1:14	Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	8 327			
1:15	Konkurrensverket	132 754			
1:16	Konkurrensforskning	13 516			
1:17	Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen	26 510			
1:18	Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.	41 550			-41 550
1:19	Kapitalinsatser i statliga bolag	1 001 000			

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse gentemot regeringen				
		S	MP	SD	V	
1:20	Avgifter till vissa internationella organisationer	17 780				
1:21	Finansiering av rättegångskostnader	18 000				
1:22	Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m.	135 000		+5 000		
2:1	Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	22 997				
2:2	Kommerskollegium	80 651				
2:3	Exportfrämjande verksamhet	245 889		+16 000	+25 000	
2:4	Investeringsfrämjande	56 920		+6 000		
2:5	Avgifter till internationella handelsorganisationer	21 317				
2:6	Bidrag till standardiseringen	30 719				
99:1	Strategisk samverkan mellan stat, näringsliv och akademi		+500 000			
99:2	Fri programvara				+10 000	
99:3	Branschprogram				+100 000	
99:4	Innovationsprogram				+2 000 000	
Summa för utgiftsområdet		6 011 914	+500 000	+500 000	+62 000	+2 555 450

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Utskottets förslag till anslag för 2012 inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Tusental kronor

Ramanslag	Avvikelse gentemot regeringen	Utskottets förslag
1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader	±0	169 341
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	±0	2 018 458
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.	±0	472 941
1:4 Tillväxtverket	±0	367 312
1:5 Näringslivsutveckling m.m.	±0	649 022
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	±0	79 621
1:7 Turistfrämjande	±0	140 035
1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	±0	217 194
1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	±0	5 746
1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljö-säkring av oljelagringsanläggningar, m.m.	±0	8 571
1:11 Patentbesvärsträtten	±0	18 547
1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	±0	7 952
1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	±0	4 244
1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	±0	8 327
1:15 Konkurrensverket	±0	132 754
1:16 Konkurrensforskning	±0	13 516
1:17 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen	±0	26 510
1:18 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.	±0	41 550
1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag	±0	1 001 000
1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer	±0	17 780
1:21 Finansiering av rättegångskostnader	±0	18 000
1:22 Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m.	±0	135 000

Ramanslag	Avvikelse gentemot regeringen	Utskottets förslag
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	±0	22 997
2:2 Kommerskollegium	±0	80 651
2:3 Exportfrämjande verksamhet	±0	245 889
2:4 Investeringsfrämjande	±0	56 920
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	±0	21 317
2:6 Bidrag till standardiseringen	±0	30 719
Summa för utgiftsområdet	±0	6 011 914